

TARTU ÜLIKOOL
sporditeaduste ja füsioteraapia instituut

Jessica Karoliina Tõnisalu

**Eesti kehalise kasvatuse õpetajate kogemused kehalise
kasvatuse ainekava muutustest**

**Estonian physical education teachers' experiences of physical education
curriculum changes**

Magistritöö

Kehalise kasvatuse ja spordi õppekava

Juhendaja:

Kehalise kasvatuse didaktika lektor, PhD, M. Pihu

Tartu, 2024

SISUKORD

Töö lühiülevaade:	3
Abstract:	4
1. KIRJANDUSE ÜLEVAADE.....	5
1.1. Õppe- ja ainekava	5
1.2. Õppe- ja ainekavade muutmine ja rakendamine.....	5
1.3. Õppekavade muutused Eestis 1940 – 2023	6
1.4. Kehalise kasvatuse ainekavad Eestis ja Soomes	7
1.5. Õpetajate arvamused ainekava muutustest	8
2. TÖÖ EESMÄRK JA ÜLESANDED	11
3. METOODIKA	12
3.1. Uuritavad ja uuringu korraldus.....	12
3.2. Intervjuu kava ja küsimuste koostamine	13
3.3. Töös kasutatavate uurimis- ja andmetöötlusmeetodite ülevaade.....	13
3.4. Isikuandmete kogumine.....	14
3.5. Andmete töötlemine	14
3.6. Andmete säilitamine.....	15
3.7. Andmete publitseerimine.....	15
4. TÖÖ TULEMUSED.....	16
5. ARUTELU	31
6. JÄRELDUSED.....	38
LISA 1 - NÄITED ERINEVATE MAADE KEHALISE KASVATUSE AINEKAVADE MUUTUSTEST	45
LISA 2 - ERINEVATE MAADE KEHALISE KASVATUSE ÕPETAJATE ARVAMUSED AINEKAVADE MUUTUSTEST	55
LISA 3 - INTERVJUU KÜSIMUSED UURITAVALE	57
LISA 4 - INTERVJUU KAVA LÄHTUDES UURIMISÜLESANNETEST	59
LISA 5 - INTERVJUU KÜSIMUSED JA NÄITE TSITAADID	60
LISA 6 - INFORMEERIMISE JA TEADLIKU NÕUSOLEKU VORM	66
LISA 7 - UURINGUKUTSE.....	68
AUTORI LIHTLITSENTS TÖÖ AVALDAMISEKS	69

Töö lühiülevaade:

Eesti kehalise kasvatus õpetajate kogemused kehalise kasvatus ainekava muutustest

Eesmärk: Käesoleva magistr töö eesmärgiks oli selgitada Eesti kehalise kasvatus õpetajate kogemusi ja arvamusi kehalise kasvatus ainekavade muutustest, selle vajalikkusest ja õppeaine rollist noorte liikumisharjumuste kujundamisel.

Metoodika: Magistr töö valimi moodustasid Eesti kehalise kasvatus, kes olid õpetajana töötanud vähemalt 20 aastat. Sihtrühma suuruseks oli 11 õpetajat, 10 nais- ja 1 meesõpetaja. Käesolev magistr töö põhines kirjanduse süstemaatilisel ülevaatel ja kvalitatiivsel uuringul. Kehalise kasvatus ainekavade muutusi rahvusvaheliselt uuriti teaduskirjanduse kaudu. Osalejatega viidi läbi fookusgrupi intervjuud struktureeritud intervjuu põhimõttel veebi teel.

Tulemused: Kehalise kasvatus õpetajad peavad enamasti kehalise kasvatus ainekavade uuendamist oluliseks seoses ühiskonna muutusega. Ainekavade uuendamine võiks toimuda ligikaudu iga 8 aasta tagant. Õpetajad väärtustavad olulisi üldpädevusi, nagu enesemääratlus-, sotsiaalne-, kultuuri- ja liikumispädevus. 5 õpetajat 11-st ei järgi õpitulemusi, kas praeguses või eelmises ainekavas. Õpetajate sõnul oli kooli ainekava raske koostada, sest see oli suur lisatöö. Ainekava elluviimise peamisteks väljakutseteks olid ressursside puudumine, õppemeetodid ja hindamine. Kooli/juhtkonna toena töid õpetajad välja positiivse suhtumise ja hea koostöö, kuid vajatakse rahalist ressursi ainekava edukaks rakendamiseks ja ainekava koolituse. Õpetajad peavad õpilaste motivatsiooni ja huvi kehalises kasvatuses pigem kõrgeks ja toetavad seda kõige enam individuaalse lähenemisega, teemade ja olulise info lahti seletamisega, premeerimisega, valikuvõimaluste pakkumisega ja kiitmisega. Õpetajad näevad enda rolli noorte liikumisharjumuste kujundamisel kõige enam eeskujuna ja toetajana, nad on osalenud ainekava koolitustel ja on uue ainekavaga kursis. Õpetajate jaoks on suuremad väljakutsed seoses uue ainekavaga selle valdkonnad, kaasav haridus, osade õpetajate vastuseis selle omaksvõtmisel ja nende puudulikud teadmised ainekavast.

Kokkuvõte: Magistr töö tulemused andsid olulist informatsiooni Eesti kehalise kasvatus õpetajate kogemuste ja arvamuste kohta kehalise kasvatus ainekavade muutustest ja selle vajalikkusest. Õpetajad töid välja enda rolli noorte liikumisharjumuste kujundamisel.

Märksõnad: ainekava, õppekava, ainekava rakendamine, kehaline kasvatus, õpetajate arvamus

Abstract:

Estonian physical education teachers' experiences of physical education curriculum changes

Aim: The aim of this master's thesis was to investigate the experiences and opinions of Estonian physical education teachers about changes in physical education syllabus, its necessity and the role of the subject in shaping young people's movement habits.

Methods: The sample of the master's thesis was made up of Estonian physical education teachers who had worked as teachers for at least 20 years. The size of the target group was 11 teachers, 10 female teachers and 1 male teacher. This master's thesis was based on a systematic review of the literature and a qualitative study. Changes in physical education syllabus internationally were explored through the scientific literature. Interviews were conducted with the participants based on the principle of a structured interview online.

Results: Physical education teachers mostly consider the updating of physical education syllabus to be important in connection with changes in society. The syllabus could be renewed approximately every 8 years. Teachers value important general competences such as self-determination, social, cultural and movement competence. 5 out of 11 teachers do not follow the learning outcomes, either in the current or the previous syllabus. According to the teachers, it was difficult to prepare the school syllabus because it was a lot of additional work. The main challenges in implementing the syllabus were lack of resources, teaching methods and assessment. As support from the school/management, the teachers pointed out a positive attitude and good cooperation, but financial resources were needed for the successful implementation of the syllabus and syllabus courses. Teachers consider students' motivation and interest in physical education rather high and support it mostly with an individual approach, explaining topics and important information, rewarding them, offering options and praising them. Teachers see their own role in shaping the movement habits of young people as role models and supporters, they have participated in syllabus courses and are familiar with the new syllabus. For teachers, the major challenges related to the new syllabus are its areas, inclusive education, the resistance of some teachers to its embrace and their lack of knowledge about the syllabus.

Conclusion: The results of the master's thesis provided important information about the experiences and opinions of Estonian physical education teachers about changes in physical education syllabus and their necessity. The teachers pointed out their own role in shaping young people's movement habits.

Keywords: syllabus, curriculum, syllabus implementation, physical education, teachers' opinion

1. KIRJANDUSE ÜLEVAADE

1.1. Õppe- ja ainekava

Õppekavade uurimine jaguneb kaheks: kitsas ja lai. Kitsas lähenemine keskendub õppekavade, õpikute ja muude ametlike dokumentide uurimisele ja analüüsimisele. Laiem lähenemine keskendub laiemale kontekstile ja pikaajalistele tagajärgedele. Laiem lähenemine on seotud põhiküsimustega nagu miks, kes, mida, kuidas, millal ja millistel tingimustel soovitakse õpilasi harida ja arendada (Hamindu & Ishemo, 2024; Thijs & Van den Akker, 2009). Lawton ja Gordon (1993) defineerivad õppekava “kitsamas tähenduses kui õpetamise programmi ja laiemas tähenduses hõlmab see kogu koolis ja muudes asutustes toimuvat kavandatud ja plaanivälist õppimist” (Vlček, 2019). Teise autori sõnul on õppekava tööriist, milles on olemas konkreetne sisu ja millega saab hinnata õpilaste sooritust ja taset (Shulman, 1986). Autorid Průcha et al (2009) tõid välja, et riiklik õppekava on riigi poolt koostatud õppekava, millel on ühine raamistik (Vlček, 2019). Autorite Průcha et al (2009) sõnul koosneb riiklik õppekava õpieesmärkidest ja sisust (Vlček, 2019), mis kirjeldab nõudeid ja soovitusi, mida haridustöötajad järgivad (Stabback, 2016). Õppekavasid koostavad õppekava spetsialistid, kes omakorda kaasavad haridustöötajaid õppekava ja ainekava arendusse (Null, 2011). Samuti koosneb õppekava erinevatest ainekavadest (Thijs & Van den Akker, 2009). Ainekava on kindla õppeaine plaan, mis toetab õppimist, kommunikatsiooni õpetajate ja õpilaste vahel ja aitab jälgida õppeaine kvaliteeti (Slattery & Carlson, 2005; Parkes et al., 2003). Ainekava eesmärk on anda õpilastele teada, millest see õppeaine koosneb, mida ja miks õpitakse ning mida peab tegema, et õppeaine edukalt sooritatud saada (Altman & Cashin, 1992). Õppekavad jagunevad viieks tasemeks: rahvusvaheline õppekava, riiklik õppekava, kooli õppekava, klassipõhine õppekava ja individuaalne õppekava (Thijs & Van den Akker, 2009).

1.2. Õppe- ja ainekavade muutmine ja rakendamine

Õppekavasid ja ainekavasid muudetakse ja arendatakse, sest maailm on pidevas muutumises ja sellega seoses otsitakse lahendusi probleemsetele valdkondadele nende kaasajastamiseks (Vlček, 2019). Autorid Průcha et al (2009) tõid välja, et õppekavas tehtud põhjalikke muudatusi sisus ja struktuuris nimetati õppekava reformiks (Vlček, 2019). Autorite Průcha et al (2009) sõnul oli selle eesmärk parandada õppekava kvaliteeti (Vlček, 2019). Autor Posch (1999) tõi välja, et koolidel oli vaja rohkem autonoomiat, et õpetajad saaksid ise otsuseid teha ja arvestada kooli eripäradega (Vlček, 2019). Autori Posch (1999) sõnul oli koolidel vähe ressursse, et õppekavasid täita. Lisaks tõi autor Posch (1999) välja, et muudatused olid seotud erivajaduste õpilastega (Vlček, 2019). Autori Posch

(1999) sõnul pidid koolid pöörama tähelepanu kaasavale haridusele ja erivajadustega õpilaste integreerimisele (Vlček, 2019). Viimane punkt oli seotud õpetamise ja õppimise meetodite muutmisega ja uuendamisega ning üldpädevustele tähelepanu pööramisega (Vlček, 2019). Õppekavade rakendamisel oli probleemiks, et õpetajad, vanemad ja õpilased ei tunne, et oli vaja õppekava muuta või muudeti liiga palju ja liiga kiiresti (Yanti, et al., 2023). Õpetajatel oli negatiivne suhtumine õppekava uuenduste ja muudatuste kohta, mis takistas õppekava rakendamist (Omondi, 2014). Samuti oli probleemiks lisakoormus, mis uue õppekavaga kaasnes (Mandukwini, 2016; Omondi, 2014; Yanti, et al., 2023). Õpetajad ei tundnud ennast piisavalt ettevalmistatuna, et uut õppekava rakendada (Yanti, et al., 2023). Probleemiks oli ka see, et õppekava pole kooskõlas areneva maailma väärtuste ja vajadustega ja rakendamist takistasid rahalised võimalused (Mandukwini, 2016; Yanti, et al., 2023). Õppekava rakendamist mõjutasid ka kooli keskkond, kultuur, töötingimused, õppematerjalid ja hindamine (Bediako, 2019). Samuti ei olnud õpetajad valmis kasutama uuenduslikke õppemeetodeid, mis takistas edukat õppekava rakendamist (Omondi, 2014). Õppekavade puhul oli puuduseks kui ei kaasatud õpetajaid ja huvigruppe õppekavade uuendamise protsessi, sest see takistas uuenduste edukust (Bediako, 2019).

1.3. Õppekavade muutused Eestis 1940 – 2023

Eesti okupeeriti Nõukogude Liidu (NSVL) poolt 1940 - 1941 ja 1944 - 1991 aastal, millest alates hakkas Eestis kehtima NSV Liidu tsentraliseeritud haridussüsteem (Krull & Trasberg, 2006). Kera (1996) sõnul sai Eestis õpetada eesti keeles ja õppekava võis sisaldada mingil määral Eesti kultuuri, aga üldharidus pidi vastama NSV Liidu nõuetele (Krull & Trasberg, 2006). Kera (1996) sõnul peeti oluliseks NSVL patriotismi ja eriti tähtsalt kohal oli sõjaline väljaõpe (Krull & Trasberg, 2006). Kera (1996) tõi välja, et viimase eesmärgiks oli, et õpilased oleksid valmis NSV Liidu eest sõdima (Krull & Trasberg, 2006). Eesti koolisüsteem jagunes sellel ajal kaheks: eesti- ja venekeelne. Eestis oli keelatud levitada ideid, mis ei olnud kooskõlas NSV Liidu ideoloogiaga, siiski toimus lääne, eriti Soome ideede levik (Krull & Trasberg, 2006). Autorid (Unt & Läänemets, 1992; Unt & Läänemets, 1993) tõid välja, et aastal 1989 koostati uus õppekava põhikoolile ja aastal 1990 keskkoolile (Krull & Trasberg, 2006). Uued õppekavad säilitasid eelmiste õppekavade sisu ja struktuuri, aga eemaldati NSV Liidu ideoloogiad (Krull & Trasberg, 2006). 1991. aastal taastati Eestis iseseisvus, millest alates hakati tähelepanu pöörama õppekavade ja ainekavade uuendamisele. 1994. - 2004. aastal tegi Eesti läbi mitmeid muutusi, milleks oli haridusstrateegiate väljatöötamine, koolide demokraatlikumaks muutmine ja koolides digivahendite kasutusele võtmine (Krull & Trasberg,

2006). Peale iseseisvumist on Eestis õppekavade terviklik muutmine toimunud kolmel korral: 1996, 2002 ja 2011 (Henno, et al., 2021).

1996. aasta õppekavas võeti kasutusele uued üldpädevused, mis olid seotud suhtlemise ja õpitulemustega (Krull & Trasberg, 2006). Lisaks pöörati tähelepanu, et õppeained oleksid omavahel seoses. Õppekava jaotati ära kooliastmeti (Krull & Trasberg, 2006). Uuendatud riiklik õppekava võeti vastu 2002. aastal (PGRÕK, 2002). Suuri muudatusi võrreldes 1996. aasta õppekavaga polnud (Jaani, 2004). 2002. aasta õppekava oli raskesti mõistetav ja ülekoormatud (Ruus, 2005). Koolid tõid 2002. aasta õppekavas nõrkade külgedena välja üldpädevused, õppekava teemad, ressursside ja materjalide puudumise (Ruus, 2006). TPÜ töörühm (1998) tõi välja, et 1996. ja 2002. aasta õppekavades oli probleemiks see, et õpetajad ei olnud piisavalt pädevad, puudus tugi, täiendkoolitused olid kallid ja vähe kättesaadavad ning need ei olnud kooskõlas vajadustega (Jaani, 2004). 2002. aasta õppekava positiivsete külgedena toodi välja, et see oli rohkem avatum, üldosas olid sees nüüdisaegsed pedagoogilised ideed ja mõned ainekavad sisaldasid õpilaskeskset õpikäsitlust. 2011. aastal võeti vastu uus õppekava põhikoolile ja gümnaasiumile (GRÕK, 2011; PRÕK, 2011) ja sinna lisati juurde kujundava hindamise põhimõtted (Henno, et al., 2021). 2011. aasta õppekava täiendati 2014. aastal (Tuuling, 2021). 2023. aastal võeti vastu Eesti Vabariigi Valitsuse poolt kõikide õppeainete uuendatud ainekavad, kuid õppekavade üldosas jäi samaks. Kehalise kasvatuse õppeaine ainekava oli koostatud liikumisõpetuse põhimõttel. Õpitulemused jagunesid viide liikumisvaldkonda: liikumisoskused, tervis ja kehalised võimed, kehaline aktiivsus, vaimne ja kehaline tasakaal ja liikumine ja kultuur. Eesmärk oli, et õpilased omandaksid liikumispädevuse, mis olid seotud motivatsiooni, teadmiste, oskuste, kogemuste ja hoiakutega, st et õpilasest areneks iseseisev liikuja. Uues ainekavas väärtustati individuaalset lähenemist (GRÕK 2023; PRÕK, 2023).

1.4. Kehalise kasvatuse ainekavad Eestis ja Soomes

1996, 2002 ja 2011 aastal vastu võetud kehalise kasvatuse ainekavad olid tulemuste- ja spordialapõhised. 2005. aastal täiendati kehalise kasvatuse ainekavas seda, et võeti kasutusele kaasava hariduse põhimõtted (Henno, et al., 2021). 2014. aastal uuendatud kehalise kasvatuse ainekavas oli probleemiks see, et oli paika pandud tulemused, aga polnud kirjas, kuidas neid saavutada. Samuti ei arvestatud individuaalseid eripärasid ja ei olnud kaasatud erivajadustega õpilasi. Ainekavas puudusid seosed teadmiste ja oskuste vahel (Täht, 2017). 2017. aastal täiendati kehalise kasvatuse ainekava, milles muudeti 1-6. klassi ujumise õpitulemused (Henno, et al., 2021, 16). Eestis võeti vastu uus kehalise kasvatuse ainekava 2023. aastal, mis oli sisu- ja eesmärkide järgi liikumisõpetus. Nimetatud ainekava suund oli selline, et õpilased hakkaksid ise hindama ja mõistma

tervise ja liikumise vajalikkust (GRÕK 2023; Liikumisõpetuse koduleht, i.a a; PRÕK, 2023). 2023. aasta kehalise kasvatuse ainekava oli koostatud arengukeskselt ja esile tõsteti individuaalset arengut ja eneseanalüüsi. Ainekava koostati iseisesevaks eluks vajalike oskuste- ja teadmiste põhisel, kus väärtustatakse õpilase sisemise motivatsiooni ja üldpädevuste toetamist (Liikumisõpetuse koduleht, i.a b). Õpitulemused seostati õppekava üldosas toodud üldpädevustega: kultuuri- ja väärtuspädevus; sotsiaalne- ja kodanikupädevus; enesemääratluspädevus; õpipädevus; suhtluspädevus; matemaatika, loodusteaduste ja tehnoloogia-alane pädevus; ettevõtlikkuspädevus; ja digipädevus (GRÕK 2023; PRÕK, 2023).

Ka Soome kehalise kasvatuse üldine eesmärk on olnud, et õpilastest saaksid elukestvad liikujad, kes väärtustavad tervislikke eluviise (Salin & Huhtiniemi, 2018). Finnish National Board of Education (2004) tõi välja, et 2004. aasta kehalise kasvatuse ainekavas oli sees jooksmine, viskamine, võimlemine, tantsimine, pallimängud, orienteerumine, talialad, ujumine ja ellujäämisoskused ning ainekava sisu oli lühike, mis jättis õpetajatele vabad käed (Yli-Piipari, 2014). 2016. aastal muudeti Soomes kehalise kasvatuse ainekava. Esimeseks uuenduseks oli see, et lisati põhikooli kehalisele kasvatusele juurde kokku kaks lisa kehalise kasvatuse tundi. Need tunnid lisati juurde 5. ja 8. klasside õpilastele. 5. ja 8. klassi kehalise kasvatuse tundide kogupikkus oli nädalas 90 minutit, mis asendus uue ainekava kohaselt 135 minutiga nädalas. Uues ainekavas valmistatakse õpilasi ette iseisesevaks eluks ehk õpilasi julgustatakse tegevusi tegema iseisesevalt või kaaslaste abil. Ainekavas peetakse oluliseks seda, et õpilastest saaksid täisväärtuslikud inimesed, kes väärtustavad kehaliselt aktiivset eluviisi (Salin & Huhtiniemi, 2018). Loe veel Lisa 1.

1.5. Õpetajate arvamused ainekava muutustest

Õpetajate arvamused ainekavade muutustest olid seotud nii õpitulemuste, inventari, võimaluste, omavahelise koostöö ja koolitustega (Fraser-Thomas & Beaudoin, 2002). Näiteks 1999. aastal võttis Kanada, täpsemalt Nova Scotia kasutusele uue kehalise kasvatuse ainekava 7.-9. klassidele (NSDE, 1999). Uuringus tõi õpetaja Dan välja, et ainekavas oli õpitulemusi liiga palju (Fraser-Thomas & Beaudoin, 2002). Samuti polnud tuge või toetavaid struktuure, mis aitaksid õpetajal seda täita. Samas koolijuht Marie tõi välja selle, et tema arvates oli see hea ainekava, sest see oli suunatud rohkem vabaaja liikumisele ja oli rohkem kaasavam kui eelmine ainekava. Lisaks meeldis talle, et ainekava ei olnud konkurentsipõhine ja ei toetanud enam võistlemist õpilaste vahel. Kaks õpetajat (Dan ja Stacy) tõid puuduseks, et neil puudus ettevalmistus ainekava järgi õpetada. Dani jaoks olid raskemad teemad tantsimine ja orienteerumine. Lisaks ei järginud õpetajad

võimlemise õpitulemusi, kuna õpetajad polnud selles valdkonnas piisavalt pädevad ja puudus varustus, et neid täita. Kool lubas korraldada küll erialaseid täiendkoolitus, aga raha puuduse tõttu jäid enamus koolitused ära. Uuringust tuli välja, et kehalise kasvatus õpetajad olid üksteisest väga isoleeritud ja puudus toetus, mille tõttu ei teinud nad omavahel koostööd (Fraser-Thomas & Beaudoin, 2002).

Kanada artiklis, mis ilmus 2021. aastal uuriti kehalise kasvatus õpetajate ja klassiõpetajate kogemusi algkoolide kehalise kasvatus tunde takistavate ja soodustavate tegurite kohta. Väljakutsetena toodi välja aja, rajatiste ja varustuse puudumist. Õpetajad tõid välja, et õpilaste suur arv ja väike spordisaal tekitasid raskusi tunni läbiviimisel. Klassiõpetaja tõi välja ka selle, et varustuse puhul pöörati rohkem tähelepanu korvpallide ja võrkpallide ostmisele, mida kasutasid vanemad õpilased, aga vähem oli varustust, mis oli mõeldud algklasside õpilastele. Takistustena lisati ka koolituste vähesust või puudumist. Samuti tundsid õpetajad ennast ebakindlalt. Soodustava küljena tõid õpetajad välja, et tunni läbiviimist toetasid professionaalse arengu võimalused, koolitused, tehnoloogia olemasolu ja toetus spetsialistidelt ja kogukonnalt (Truelove, et al., 2021).

Inglismaal 2014.aastal vastu võetud uue ainekava eesmärgiks oli vähendada üksikasjalikke juhised selle kohta, mida õpetada, kuidas õpetada ja kuidas hinnata, et anda vabadust ja rohkem autonoomiat õpetajatele (Steers, 2014). Uus ainekava raamistik oli küll paindlik, aga sellega kaasnesid uued probleemid, nagu näiteks ei soosinud see õpetajaid olulisi muudatusi tegema (Herold, 2020). Mitmed õpetajad tõid välja, et nemad ei muutnud eriti midagi vaid tegid sarnaselt nagu eelmises ainekavas. See ei tähendanud seda, et õpetajatele see ainekava ei meeldinud, sest neile sobis, et ainekava oli väga avatud olenemata sellest, et nad ei muutnud oma tundides eriti midagi. Näiteks õpetaja Melanie tõi välja, et isegi kui ainekava oli lühike ja sisu eriti ei olnud, siis ta arvas, et see oli siiski hea variant kuna ta sai koostada kooli ainekava, mis sobib just tema kooliga. Õpetaja Mary tõi välja selle, et tema arvates ei oleks pidanud üldse ainekava muutma. Kehalise kasvatus õpetajad küll tundsid, et uus ainekava pakkus neile rohkem vabadust ja paindlikkust, aga uuringu tulemused ei näidanud, et õpetajad oleksid sellest kasu saanud või seda uuenduslikult kasutanud (Herold, 2020). Loe rohkem Lisa 2.

Võeti kasutusele uus Norra kehalise kasvatus ainekava põhikoolidele. Norra ainekava analüüsis artiklis osales kokku 450 kehalise kasvatus õpetajat, kes vastasid küsimustikule ning nendest 9 kehalise õpetajaga viidi läbi ka intervjuu (Buaas & Sandseter, 2023). Tulemuste põhjal tuli välja, et kehalise kasvatus tunnis kasutati rohkem pallimänge ja mängimist kui muid tegevusi. Kehalise kasvatus õpetajate sõnul tehti pallimänge seetõttu, et neil oli olemas vajalik varustus, nagu

jalgpallid, korvpallid ja käsipallid. Kõige vähem tehti spordialasid nagu ujumine, orienteerumine ja jalgrattaga sõitmine kuna puudus varustus, võimalused ja õpilaste arv oli liiga suur (Buaas & Sandseter, 2023). Ministry of Education and Research (2015) tõi välja, et kehalise kasvatus tunnid ei sisaldanud alternatiivseid tegevusi nagu rulaga sõitmine, BMX-rattaga sõitmine, ronimine, jooga ja slackline ehk tasakaalulindil harjutuste tegemine (Buaas & Sandseter, 2023). Kehalise kasvatus õpetajate väljakutseks ainekava puhul oli see, et puudus piisav aeg, et tundi läbi viia ja vajalikke oskuseid õpetada. Lisaks oli takistusteks varustuse puudumine, spordisaali ja jõusaali suurus, rajatiste, õuesõppe võimaluste puudumine ja rühmade suurus (Buaas & Sandseter, 2023). Loe lisaks Lisa 2.

2. TÖÖ EESMÄRK JA ÜLESANDED

Käesoleva magistritöö eesmärgiks oli selgitada Eesti kehalise kasvatuses õpetajate kogemusi ja arvamusi kehalise kasvatuses ainekavade muutustest, selle vajalikkusest ja õppeaine rollist noorte liikumisharjumuste kujundamisel.

Lähtuvalt eesmärgist püstitati järgmised ülesanded:

- 1) Selgitada õpetajate arvamused kehalise kasvatuses ainekavade muutmistest ja nende kogemused selle rakendamisel.
- 2) Selgitada õpetajate arvamused ja kogemused riigi ja kooli toetusest ainekavade rakendamiseks.
- 3) Selgitada õpetajate arvamused ja kogemused õpilaste motivatsiooni ja selle toetamise kohta kehalises kasvatuses.
- 4) Selgitada õpetaja arvamust enda rolli kohta ainekava täitmisel.
- 5) Selgitada õpetaja arvamused kehalise kasvatuses väljakutsetest ja väärtustest.

3. METOODIKA

3.1. Uuritavad ja uuringu korraldus

Uuritavateks olid kehalise kasvatus õpetajad, kes olid õpetajana töötanud vähemalt 20 aastat või rohkem. Lisaks oli sihtrühm valitud selle järgi, et õpetajad oleksid töötanud koolis vähemalt kahe erineva õppe- ja ainekavaga. Sihtrühma suuruseks oli algselt planeeritud 20 õpetajat (10 meest ja 10 naist). Lõpliku sihtrühma suuruseks tuli 10 naist ja 1 mees, sest planeeritavat valimit oli keeruline leida. Uuritavate värbamisel kasutati mugavusvalimit, pöördudes otse koolide ja õpetajate poole kutsega osaleda uuringus. Õpetajatele ja koolidele saadeti uuringu tutvustus, eesmärgid ja meetoodika kirjeldus. Uurimustöö raames saadeti meili teel uuringukutse 134 kehalise kasvatus õpetajale. Lisaks postitati uuringukutse Facebooki gruppi nimega Distantõpe/kontaktõpe kehalises kasvatuses, kus kokku oli liikmeid 1600. Lisaks jagati infot maakonna aineseksioonide listide kaudu. Osaleda soovijatel paluti võtta uuringu läbiviijaga ühendust. Uuringus ei soovitud osaleda mitmel põhjusel: suur töökoormus, ajapuudus, vähem kui 20 aastat töötamist koolis ja tervislikud põhjused (haigused, kehv tervis jne). Väga paljud kehalise kasvatus õpetajad ei vastanud uuringukutsele, olenemata sellest, et õpetajatele saadeti meeldetuletus 1-2 korda. Kuigi esialgne kava oli saada uurimustööse sisendit 20 õpetajalt, siis arvestades struktureeritud intervjuule esitatavaid nõudeid võib 11 inimesega valimit lugeda siiski piisavaks, et saada uurimisküsimustele vastuseid. Uuringukutse on esitatud lisa 7.

Osalejatega viidi läbi fookusgrupi intervjuud struktureeritud intervjuu põhimõttel veebi teel. Intervjuu kestvuseks oli optimaalselt 1 tund ja intervjuud salvestati. Uurimustöö jaoks tekstid transkribeeriti. Töös kasutati tulemusi anonüümselt nii, et ei ole võimalik kokku viia vastuseid ja vastajaid. Keskenduti ainult uurimustöö ülesannetega seotud tulemuste kirjeldamisele. Magistrandi tegevused magistratöö läbiviimisel olid: täita akadeemilise teadusliku uurimustöö vorm ja saada luba eetikakomiteelt; uurida ja analüüsida olemasolevat teaduskirjandust; otsida valim; koostada informeerimise ja teadliku nõusoleku vorm; koguda õpetajate digiallkirjad informeerimise ja teadliku nõusoleku vormi jaoks; koostada intervjuu küsimustik ja uuringukutse; viia läbi prooviintervjuu ja veebi teel intervjuud õpetajatega; salvestada andmed, transkribeerida intervjuud, analüüsida andmed ja koostada eelneva põhjal magistratöö.

Käesolevaks uuringuks on saadud Tartu Ülikooli inimuuringute eetikakomitee luba nr 385/T-18, väljastamise kuupäev 12.01.2024.

3.2. Intervjuu kava ja küsimuste koostamine

Intervjuu kava ja küsimuste koostamisel toetuti varem analüüsitud teaduskirjandusele kehalise kasvatusa ainekava muutustest ja õpetajate kogemustest selle rakendamisel. Lisaks kasutati Tartu Ülikooli Ühiskonnateaduste Instituudi õppejõudude poolt koostatud veebiõpikut “Sotsiaalse analüüsi meetodite ja metodoloogia õpibaas” ja seal toodud peatükki, mis keskendus intervjuule kui uurimismeetodile (Lepik et al., 2014). Magistritöö ülesannetega seotud intervjuu küsimused jagunesid erinevatesse blokkidesse: üldosa, ainekava tasand, riigi tasand, kooli ja juhtkonna tasand, klassi tasand, õpetaja tasand ning õppeaine väljakutsed ja väärtused. Intervjuukava koosnes 35 küsimusest, millest 10 olid sissejuhatavad ja üldised küsimused ning 25 põhiküsimused. Intervjuu küsimused uuritavale on toodud lisa 3.

Enne põhiuurimust viidi läbi ka prooviintervjuu, et selgitada intervjuu peale minevat aega ja küsimuste arusaadavust. Peale prooviintervjuud muudeti küsimuste sõnastust arusaadavamaks ja lisati juurde üks küsimus.

3.3. Töös kasutatavate uurimis- ja andmetöötlusmeetodite ülevaade

Käesolev magistritöö põhines kirjanduse süstemaatilisel ülevaatel ja kvalitatiivsel uuringul. Süstemaatilise ülevaate puhul toodi välja, hinnati ja võeti kokku olemasolevad tõendid konkreetse huvipakkuva teema kohta (White & Schmidt, 2005). Kehalise kasvatusa ainekavade muutusi rahvusvaheliselt uuriti teaduskirjanduse kaudu. Teaduskirjanduse otsinguks kasutati järgnevaid andmebaase: *ResearchGate*, *DSpace*, *EBSCO Discovery*, *PubMed* ja *ScienceDirect*. Kasutati magistritöös artikleid, mille täistekst oli vabalt kättesaadav. Magistritöö uurimusliku osa tegemisel kasutati kvalitatiivset uurimismeetodit ehk intervjuud. Intervjuu põhines andmete kogumisel läbi küsimuste esitamise. Käesolevas uurimistöös kasutati struktureeritud intervjuud, mille puhul olid küsimused etteantud järjekorras (Lepik et al., 2014). Struktureeritud intervjuu puhul oli ette valmistatud detailsed küsimused ning jälgiti küsimustiku plaani. Struktureeritud intervjuu andis ka võimaluse kõrvalt jälgida vastaja käitumist ja reageeringut küsimustele (Dovetail Editorial Team, 2023). Eelpool toodud uurimismeetod valiti, kuna seda soovitatakse juhul, kui antud valdkonda või teemat oli vähe uuritud ja oli soov selgitada sügavuti kindla valimi vaadet antud teemale. Tabelis 1 on esitatud intervjuu kava lähtudes uurimisülesannetest.

Tabel 1. Intervjuu kava lähtudes uurimisülesannetest

UURIMISÜLESANDED	INTERVJUU KÜSIMUSED
Selgitada õpetajate arvamused kehalise kasvatuses ainekavade muutmistest ja nende kogemused selle rakendamisel	Ainekava tasand 9 küsimust
Selgitada õpetajate arvamused ja kogemused riigi ja kooli toetusest ainekavade rakendamiseks.	Riigi tasand 2 küsimust Kooli ja juhtkonna tasand 3 küsimust
Selgitada õpetajate arvamused ja kogemused õpilaste motivatsiooni ja selle toetamise kohta kehalises kasvatuses	Klassi tasand 3 küsimust
Selgitada õpetaja enda rolli ainekava täitmisel	Õpetaja tasand 5 küsimust
Selgitada õpetaja arvamused kehalise kasvatuses väljakutsetest ja väärtustest	Õppeaine väärtused väljakutsed ja 2 küsimust

Tabel koos uurimisülesannete ja intervjuu küsimustega on toodud lisa 4.

3.4. Isikuandmete kogumine

Intervjuud viidi läbi veebi teel ja intervjuud salvestati. Peale salvestust toimus intervjuude transkribeerimine 1 kuu jooksul. Uurimuse läbiviimine toimus märtsist maini 2024 aastal. Intervjuude transkribeerimine toimus vahemikus aprillist juunini 2024 aastal, sh andmete anonümiseerimine. Uurimustöö läbiviija tegi endale koodisüsteemi, kus iga osaleja kodeeriti. Kodeerimine oli oluline ainult uurimustöö läbiviijale, et vajadusel saaks järele ulatuvalt intervjuuandmeid kontrollida, kuid töösse ei tulnud sisse ühtegi viidet, mis võimaldaks viia kokku isikut ja vastuseid. Peale magistratöö valmimist ja kaitsmist andmed kustutatakse. Intervjuu käigus ei esitatud provokatiivseid, eadeliikatsaid, osalejat solvavaid ja tema väärkust häirivaid küsimusi.

3.5. Andmete töötlemine

Salvestiste transkribeerimisel kasutati tasuta veebipõhist kõnetuvastusprogrammi Transkriptor (i.a) ja Tallinna Tehnikaülikooli küberneetika instituudi foneetika- ja kõnetehnoloogia laboris välja töötatud veebipõhist rakendust Tekstiks.ee. (Olev & Alumäe, 2022). Transkribeeritud andmete puhul kasutati sisuanalüüsi, mis on üldtunnustatud lähenemine kvalitatiivse uuringu puhul.

(Columbia University Mailman School of Public Health, i.a; Dye, i.a). Käesolevas töös kasutati sisuanalüüsi temaatilist analüüsi (Kalmus et al., 2015), et selgitada tekstist tulenevate muustrite tuvastamist (nt sarnasused teatud küsimuste puhul), rühmitades sisu sõnadeks, mõisteteks ja teemadeks vastavalt uurimusküsimustele ja tabelis 1 toodud teemablokkidele. Lisaks pöörati tähelepanu tekstist esile tulnud tähendustele ja arusaamadele ja sellele, mida osalejad pidasid oluliseks rääkida.

3.6. Andmete säilitamine

Veebiintervjuud säilitati ülikooli serveris parooliga kaitstud failis ülikooli Onedrive'i keskkonnas. Transkribeeritud andmeid hoiti ülikooli Onedrive'i keskkonnas. Kõik andmed anonümiseeriti andmete transkribeerimisel. Lindistatud intervjuud hoiti alles, kuni andmed olid transkribeeritud anonüümselt ehk 2024. aasta juunini. Iga osaleja koodi hoiti uuringu andmebaasist eraldi ning uurijatel ega kolmandatel isikutel ei olnud sellele ligipääsu. Samuti ei antud uuringu tulemusi edasi kolmandatele isikutele. Uuringu tulemustes ei avalikustatud uuritavate isiklike andmeid. Samuti oli intervjuus osalenud õpetajal õigus nõuda juba olemasolevate andmete kustutamist andmebaasist. Igal uuringus osalejal oli õigus soovi korral saada asjasse puutuvaid selgitusi uuringu tulemuste kohta. Kõik andmed kustutatakse peale magistr töö kaitsmist.

3.7. Andmete publitseerimine

Uurimustöö eesmärgiks oli koostada magistr töö ja andmed publitseeriti magistr töö raames. Intervjuu andmete kasutamisel oli töös tagatud, et isikut ei saa tema intervjuu abil identifitseerida ehk tagati intervjuueeritavate konfidentsiaalsus. Uurimustöö läbiviija ei rääkinud kolmandatele osapooltele intervjuu käigus saadud vastuste ja tulemuste kohta. Intervjuueeritavad andsid kirjaliku nõusoleku intervjuus osalemiseks osaleja informeerimise ja teadliku nõusoleku vormile (Lisa 6). Intervjuueeritavale oli antud teada, kuidas, milleks ning millistel tingimustel tema sõnu kasutatakse.

4. TÖÖ TULEMUSED

4.1. Vastajate üldandmed

Intervjuus osales kokku 10 naist ja 1 mees. Õpetajate keskmiseks vanuseks oli 54,8 aastat. Õpetajate keskmine töötamise staaž oli 29 aastat. Kõige pikem töötamise staaž oli 38 aastat. Vastanutest 6 õpetasid I kooliastmes, 7 II kooliastmes ja 5 III kooliastmes. Gümnaasiumis õpetasid 7 õpetajat. 10 õpetajat tõid välja, et nemad on varasemalt õpetanud kõikides kooliastmetes. Üks õpetaja oli varasemalt õpetanud ainult algklassides, täpsemalt I kooliastmes. Keskmiselt on õpetajatel 24,5 kontakttundi nädalas. Üks õpetaja tõi välja, et temal oli 12 tundi nädalas, aga tund kestis 75 minutit. Seega arvatati 75 minutilised tunnid ümber 45 minutilisteks tundideks ja saadi tulemuseks 20 kontakttundi nädalas. Kõige suurem tulemus oli 31 kontakttundi nädalas, kõige väiksem 20 kontakttundi nädalas. Keskmised klasside suurused, kus õpetajad õpetavad tuli 17,6 õpilast klassis. Kõige suurem õpilaste arv klassis oli 24 ja kõige väiksem 12 õpilast. Optimaalseks klassi suuruseks kehalises kasvatuses peeti 14,7 õpilast. Kõik õpetajad tõid välja, et grupid tundidesse alates II kooliastmest on moodustatud sugude põhjal, st poisid ja tüdrukud õpivad eraldi. Üks õpetaja tõi välja, et neil on poisid/tüdrukud lahus alates 4. klassist, teisel alates 5.klassist ja kolmandal alates 6.klassist. Üks õpetaja tõi välja, et neil tuleb tundi terve vanuseaste ja sel juhul jaotatakse poisid ja tüdrukud ära vastavalt tasemete järgi. Samuti kõik gümnaasiumi õpetajaid tõid välja, et neil on poisid ja tüdrukud eraldi, kellest 5 õpetajat tõid välja, et mitme klasside/kursuste poisid on koos ja mitme klasside/kursuste tüdrukud on koos.

ÕP 1: No meil on niimoodi natukene teistmoodi, kui seadus ette näeb. Praegu, siin koolis on viienda klassini kõik koos ja kuuendast on siis poisid ja tüdrukud eraldi.

ÕP 3: Nii, et kui ma ütlen, mille alusel need grupid on moodustunud, siis ongi meie kooli liikumisõpetuse ülesehituse alusel.

ÕP 6: Meil on niimoodi, et meil on korraga terve vanuseaste tunnis. Nad tulevad korraga tundi ja nad on jaotatud neljaks. Poisid on kahes rühmas ja tüdrukud on kahes rühmas ja nad on jaotatud ka natukene tasemete järgi.

Ainekava arendamisega olid seotud 11-st kehalise kasvatuses õpetajast 6.

4.2. Õpetajate arvamused ja kogemused kehalise kasvatus ainekavade muutmistest ja nende kogemused selle rakendamisest

Esimese uurimisülesande intervjuu küsimused olid seotud ainekava tasandi blokiga. Kehalise kasvatus ainekavade uuendamist teatud aja tagant peeti oluliseks (keskmine 8,5 10 punkti skaalal). 11-st õpetajast 5 pidasid seda väga oluliseks (hinnang 10). Ainekavade uuendamise parajaks ajaks arvati ligi 8 aastat (keskmine 7,9 aastat), mis on üldiselt Eesti ainekava uuendamise ajaga kooskõlas. Ainekavade uuendamise vajalikkuse peamise põhjusena toodi ühiskonna muutust, sh inimeste ja nende vajaduste muutumist (8 vastust). Populaarseks vastuseks tuli ka kaasaegsus (6 vastust), mille alla koondusid eluga kaasas käimise ja spordialade uuendamise teemad. 3 kehalise kasvatus õpetajat tõid põhjuseks hoiakute ja suhtumise muutumise liikumisse. Lisaks toodi välja, et ainekava uuendamine on vajalik, sest ka füüsiline keskkond muutub, sh kooli võimalused. Üks õpetaja tõi välja, et ainekava uuendamine on vajalik, sest õpetajad muutuvad liiga mugavaks kui uuendusi ei toimu.

ÕP 2: Sõltub paraku palju poliitikast, ühiskonnast, keskkonnast ja eelkõige nagu lastest ja noortest, et nemad muutuvad. Ja hoiakuid ka ikkagi, et see mida nagu oodatakse hariduselt ja koolilt üldiselt.

ÕP 4: No ühiskond muutub, noored muutuvad. Õpetajad muutuvad liiga mugavaks.

ÕP 5: Sellepärast, et ühiskonnas toimuvad nii kiiresti muutused ja kui toimuvad ühiskonnas muutused, siis toimuvad inimestes täpselt samamoodi. Sellepärast, et oleks kaasaegne.

Kõik õpetajad vastasid, et nad on koostanud kooli ainekava. Kooli ainekava koostamise keerukust hinnati keskmiselt ligi 6 (5,9) kümnepalliskaalal. Õpetajad tõid välja mitmeid põhjendusi, miks on ainekava raske koostada. Kõige populaarsem vastus oli, et see on lisatöö, selle koostamine on mahukas ja kulutab palju aega. Selle vastuse andis 11-st õpetajast 9. Samuti tõid õpetajad negatiivse poolena välja, et puudub kolleegidega koostöö ainekava koostamisel. Üks õpetaja tõi välja, et puuduvad teadmised ja seetõttu peab ennast kogu aeg täiendama ja analüüsima. Ühe õpetaja jaoks tegi ainekava koostamise raskeks hindamine. Positiivsete külgedena tõid õpetajad välja erialased koolitused, mis on teinud ainekava koostamise kergemaks. Üks õpetaja tõi välja, et ainekava on kerge koostada, kuna tal on uue ainekavaga sarnased vaated, teine õpetaja, et põhi on ees, mis teeb koostamise kergemaks.

ÕP 2: Ütleme, et me peame ainult kergelt kohandama praegust uuenenud ainekava, sest meil oli ta suures osas juba enne praeguse ainekava vastuvõtmist juba tegelikult tehtudki sarnaselt.

ÕP 1: *Hakata nagu nullist kirjutama seda, see on ikka suht - koht suur, tohutu töömahukas ja ta on tohutu ajamahukas ja ta nõuab täiesti eraldi aega selleks.*

ÕP 9: *Sellepärast, et ma võtan küll aluseks selle riikliku kehalise kasvatuse ainekava seal, aga see tohutu maht /.../ Aga praegusel hetkel mul on terve see monitori äär aknaid lahti, et seda infot, seda materjali on hästi palju, mis iseenesest on nagu väga hea, aga selle läbitöötamine või selle läbilaskmine võtab aega. Loe juurde Lisa 5, tabel 2.*

Kõik õpetajad vastasid, et nad olid uue ainekava vastuvõtmisega midagi juba kooli tasandil muutnud. Kõige populaarsem vastus õpetajate poolt oli seotud uute spordialade ja tegevuste kasutusele võtmisega. Uued spordialad ja tegevused, mis õpetajad välja tõid olid: mõlkky, pesapall, tennis, sulgpall, saalihoki, rannatennis, padel, frisbi, spikeball, discgolf, golf, seltskonnatants (zumba, rahvatants), akrobaatika, rulluisutamine, mäesuusatamine, orienteerumine, purjetamine liikumismängud ja jõusaal. Õpetajad tõid muudatustena välja uute teemade kasutusele võttu, milleks oli toitumine, esmaabi, massaaž, lõdvestus, kultuur ning uue ainekava valdkond vaimne ja kehaline tasakaal. Samuti on õpetamisse sisse toodud uusi õpilasi kaasavaid ülesandeid nagu õpimapp, eneseanalüüs, tagasiside ja eesmärkide seadmine. Kolm õpetajat tõid välja, et nemad muutsid hindamissüsteeme, millest üks õpetaja tõi välja, et võeti välja tulemuste põhine hindamine. Kaks õpetajat tõid välja, et nemad tõid uude ainekavasse sisse individuaalse arengu toetamise. Üks õpetaja tõi välja, et tema muutis uue ainekava vastuvõtmisel noorte õpetamisel sõnastust. Üks õpetaja tõi välja, et tema muutis seda, et võttis kasutusele kehalise kasvatuse õppeaine integratsiooni teiste ainetega. Üks õpetaja tõi välja, et hakkas korraldama rohkem võistlusi ja üritusi, nagu matkad ja pallimängude võistlused. Viimaseks muutuseks tõi õpetaja välja, et hakkas tähelepanu pöörama ja tõstma koolivälist liikumist.

ÕP 9: *Olen. See, et kui eelmine ainekava oli hästi spordiala põhine, siis meie laiendasime oma spordialade valikut ja käsitlesime seda kui liikumist mitte, et seda me nagu ei tohiks teha. No meil on golf sees ja purjetamine ja selliseid spordialasid, mida eelmises ainekavas ei ole.*

ÕP 8: *Aga muutnud seda, et kui me sõnastame neid tunde ja ka õpilastele räägime nagu natuke teistmoodi, et me ei õpeta mitte korvpalli vaid õpetame palli põrgatamist ja palli käsitlemist, et sellist asja. /.../ Loe juurde Lisa 5, tabel 2.*

ÕP 4: *Mina olen juba selle vaimse tervise ja vaimse ja tervisliku tasakaalu juba sisse toonud. Analüüsimise olen sisse toonud. Hindamissüsteemi muutmist olen sisse toonud. Just nagu olen sisse toonud seda osa, et panna neid noori kooliväliselt ka liikuma. /.../ Loe juurde Lisa 5, tabel 2.*

Küsimusele et, kui täpselt järgisite õppetöö korraldamisel ainekavas toodud õpitulemusi eelmises ainekavas ja järgite praeguses ainekavas tõid 6 õpetajat välja, et nad järgisid mõlema puhul, aga mitte rida reallt. 3 õpetajat tõi välja, et nemad ei järginud eelmises ainekavas, ega praeguses. Üheks põhjuseks oli see, et nad polnud uut ainekava veel kasutusele võtnud. 2 õpetajat tõi välja, et eelmises ainekavas nad ei järginud, aga uues ainekavas järgivad õpitulemusi.

ÕP 1: *Jah, ega ikka järgin, aga ega siis seda meeletult ei järgi. Kui saab, siis teeb rohkem. Vähem kindlasti mitte.*

ÕP 7: *Vanas need kõik olid nii ümmargused. Seal oli ju suudab teha, oskab teha või peab, oli üks asi ja teine oli, et suudab teha või midagi niisugust. See oli niisugune, et tegelikult me tegime ikka oma asja. /.../ Uues me juba järgime. Me lihtsalt järgime ja tõstame ka seda mentaalset osa sealt. Loe juurde Lisa 5, tabel 2.*

ÕP 10: *Ei üldiselt mitte, et teen jah rohkem enda järgi, nii nagu võimalused lubavad.*

Ainekava elluviimise juures olid kõige suuremateks väljakutseteks õppemeetodid, ressursside puudumine, hindamine ja õpilaste motivatsioon. Õppemeetodite puhul toodi välja päevikud ja tagasiside. Ressursside puudumisel toodi välja aja, spordibaaside ja varustuse puudumist. Hindamise puhul toodi välja, et ei teata kas panna protsente või numbreid ja kuidas kontrollida õpitulemusi. Samuti toodi väljakutsena välja koostööd kolleegidega ja selgitustööd, mille alla kuulus ka põhjendamine. Õpetaja tõi välja väljakutsena valdkonna vaimne ja kehaline tasakaal. Üks õpetaja tõi väljakutsena välja ainekava koostamise. Ainult üks õpetaja vastanutest tõi välja, et temal ei ole ühtegi väljakutset.

ÕP 8: *Üks väljakutse on vahendite jaoks raha leidmine. Siis teine väljakutse on, et õpilased üldsegi oleks nõus kõike seda tegema. Varasemalt olen ma olnud ka poiste õpetaja ja sealt on ikka tulnud, et miks me peame tantsu tegema või mingit asja. Et natuke selgitada, et miks me seda teeme ja vanematele ka selgitada, et miks me käime talvel metsas jalutamas ja saame võibolla ka märjaks.*

ÕP 4: *No kuna ma enamjaolt seda gümnaasiumi ainekava ikkagi ja õpitulemusi vaatan, siis minu jaoks on küll suur küsimus, et kuidas ma seda veeohutusosalast teadmist õpilasele viin kui mul ei ole mitte ühtegi basseini ega ühtegi järve.*

ÕP 5: No ei olegi väga suuri väljakutseid ja jooksvalt kohandan ennast selle uue ainekavaga. Et ei ole nii, et ma lähen päevapealt üle, et me oleme tegelikult neid asju, neid uuendusi nii õelda juba pikka aega siin jälginud ja järginud. Et ei ole nii, et nüüd homsest päevast on kõik hoopis teistmoodi, et see läheb kuidagi jooksvalt. Ei ole mingeid raskusi.

Viimase ainekava tasandi bloki intervjuu küsimus oli seotud pädevustega ehk millised olid õpetajate arvates olulised pädevused, mida õpilased peaksid omandama kehalise kasvatuste tundidega. Kõige populaarsem vastus oli enesemääratluspädevus ja selle vastuse andis 7 õpetajat 10-st. Üks õpetaja tõi välja minapädevuse, mille lisisin enesemääratluspädevuse alla. Populaarsed vastused olid veel sotsiaalpädevus, kultuuripädevus ja liikumispädevus. 3 õpetajat tõi välja suhtluspädevuse ja 3 väärtuspädevuse. Väärtuspädevuse alla lisisin ohutuspädevuse. Samuti toodi veel välja kodanikupädevus, digipädevus, õpipädevus ja matemaatika-alane pädevus. Üks õpetaja tõi välja ettevõtlikkuspädevuse, teine loodusteaduste-alase pädevuse. Tabelis 2 on esitatud, kui mitu korda õpetajad nimetasid õppekavas toodud pädevusi, mida õpilased peaksid omandama.

Tabel 2. Õpetaja arvates olulised pädevused, mida õpilased peaksid omandama kehalise kasvatuste tundidega

Pädevused	Õpetajate arv
enesemääratluspädevus	7
sotsiaalne pädevus	6
kultuuripädevus	5
liikumispädevus	4
suhtluspädevus	3
väärtuspädevus	3
kodanikupädevus	2
digipädevus	2
õpipädevus	2
matemaatika-alane pädevus.	2
loodusteaduste-alase pädevus	1
ettevõtlikkuspädevus	1

4.3. Õpetajate arvamused ja kogemused riigi ja kooli toetusest ainekavade rakendamiseks

Õpetajad tõid välja, et nad olid saanud riigilt/omavalitsuselt tuge ressursside näol, täpsemalt raha- (vahendid, spordibaasid, tasuta õppekäigud) ja ajaressursid. Selle vastuse andis 11-st õpetajast 7. Samuti olid nad saanud tuge koolituste ja töörühmade näol. 2 õpetajat tõid välja, et nad olid saanud tuge positiivse suhtumise näol, riik on andnud õpetajatele vabad käed, et ainekava läbi viia, st ei ole seadnud selleks takistusi. 2 õpetajat tõid välja, et nad ei ole saanud mingit tuge.

ÕP 2: Selles mõttes ei ole riigi poolt mingeid takistusi loodud, et kui on ikka vaja kuskil osaleda, siis meile alati see võimalus on antud. Kas siis ajaressursi või raharessursi näol, et ei ole küll mingeid takistusi. Pigem on olnud toetav.

ÕP 5: Ei ole mingit tuge saanud.

ÕP 10: *Noh riigilt selles mõttes muidugi materiaalne tugi, et kui on mingitel koolitustel käidud, et ma ei ole neid ise tasunud. Hädavajalikud vahendid on olemas. Linn toetab /.../ Aga me näiteks kasutame staadioni, mille linn on võtnud rendile omanikult ja näiteks selle eest maksta ei pea. Loe juurde Lisa 5, tabel 2.*

Riigi/omavalitsuse poolse toe vajadusena töid õpetajad välja raharessursid, mille alla kuulusid vahendid ja spordibaasid. Selle vastuse andsid 7 õpetajat 11-st. Kaks õpetajat töid välja ka koolitused, et rohkem võimaldataks koolitustel käia ja koolitused võiksid olla erinevates valdkondades. Üks õpetaja tõi välja ajaressursi, et oleks vaja juurde rohkem kehalise kasvatus tunde. 3 õpetajat töid välja, et nad ei vaja mingit tuge, et kõik vajalik on olemas.

ÕP 1: *No esiteks vajaks materiaalse baasi tuge, et oleks võimalik kasutada erinevaid baase, erinevaid spordivahendeid. Mitte ise mõelda, mis sa seal kasutad või mis sa seal ei kasuta, mis sarnaneb sellele asjale. /.../ Siis muidugi võiks ju olla meil kõigil need kellad ja läptopid, et pärast vaatad kuidas kellelgi läks. Loe juurde Lisa 5, tabel 2.*

ÕP 7: *Ma tahaksin seda, et oleks need koolitused võimalikult erinevates valdkondades. Siis ma tahaksin seda, et oleks materiaalne baas, kus on erinevad vahendid olemas, et ma saaks pakkuda neid erinevaid asju. Ootakski just seda, et tuleks neid platse ja veel midagi, mis mulle meeldiks on, et kehalise kasvatus tunde oleks rohkem. Neid on vähe. Igaüks saab praegu üks kord nädalas topelt tunni. Selles mõttes, et selle rakendamise juures just vajangi, et kool saaks need suusad, et me saaksime suusatamas käia.*

ÕP 5: *No ma arvan, et ei ole erilist tuge vaja sellepärast, et me saame nende materjalide alusel, mis on ette antud vastavalt oma kooli vajadustele ja võimalustele selle siis kohandada oma koolile.*

ÕP 9: *Noh rahalised võimalused. Aga mis see riik anda saab? Noh see, et mul oleks mingeid vahendeid, mingeid asju nagu utoopiline on mõelda, et keegi mulle kuskilt nüüd toob. Selles mõttes muidugi, et laiendada neid võimalusi, mis praegu olemasolevatele võimalustele lisaks olemas.*

Kooli/juhtkonna toena töid õpetajad välja positiivse suhtumise. Selle vastuse andis 9 õpetajat 11-st. Selle alla kuulus ka see, et kool/juhtkond ei pane kätt ette ja annab vabad käed tegutsemiseks. Populaarseks vastuseks oli ka koostöö, mille all mõeldi õpetaja ja juhtkonna vahelist, kui ka lapsevanemate ja juhtkonna vahelist koostööd. Samuti toodi toena välja ressursse, nii raha- ja ajaressursse ning materjale. Üks õpetaja tõi toena välja selle, et nende koolis tehakse tunniplaan kehalise kasvatus järgi, mis teeb õpetaja enda töö kergemaks

ÕP 3: *Meil on nii suurepärane tugi, et ma ei oska mitte midagi enamatahta. Et ma tean, et väga vähe on Eestimaal koole, kus tunniplaani tegemine algab kehalise kasvatuse tundide paika panemisest, aga meil on algusest peale nii olnud. /.../ juhtkonna toetus on olnud. Jah, me oleme saanud seda, mida me oleme küsinud, kui me oleme nende abi vajanud. /.../ Loe juurde Lisa 5, tabel 2.*

ÕP 4: *No selles mõttes väga suur toetus on seal taga. Selles mõttes tuge ei ole, et nad kuidagi aitaksid meil midagi seal paremaks teha või mis, aga igal juhul nad toetavad meid nendes otsustes, mida me tahame teha. /.../ Loe juurde Lisa 5, tabel 2.*

ÕP 8: *No juhtkond selles suhtes on toetav. Nad ei kontrolli või noh kontrollivad, aga nad ei pane keeldu ette. Selles suhtes vanemate kaebused lähevad otse juhtkonda, et jäetakse meid ikka välja, et nad lahendavad ise ära.*

Koolilt/juhtkonnalt vajatakse seoses uue ainekava rakendamisega kõige rohkem rahaaressursse, täpsemalt vahendeid. Kaks õpetajat tõid välja, et vajaksid rohkem koolitusi, et kool võimaldaks raha koolituste jaoks. Üks õpetaja tõi välja, et vajab ainekava koostamise ja ülevaatamise tuge, teine õpetaja soovib, et kool/juhtkond toetaks liikumise integreerimist teistesse ainetesse. Kolm õpetajat tõid välja, et neil ei ole tuge vaja.

ÕP 11: *Noh üks asi on see, et praegu on koolidel tõmmatud koolituskulusid tohutult alla ja siis on niimoodi, et tehakse siukeseid koolitusi, mis on nii-öelda nagu masskoolitus, et kõik õpetajad tulevad kuskile aulasse. /.../ kui koolitusi üldse on, siis tahaks sellest koolikeskkonnast välja saada, päris välja. /.../ Loe juurde Lisa 5, tabel 2.*

ÕP 4: *Noh, ma ei tea. Veel rohkem vastutulelikkust juhul kui meil mingisugused head ideed tulevad, et me tahame veel mingeid vahendeid või mis. Võib-olla võiks olla selliseid õuealade mängu, aga need on päris kallid. Madalate võrkudega igasugused reketimänge ja spikeball. Noh, et see asi on siis raha tõenäoliselt. Direktor suudaks eelarve ridade vahelt nüüd leida veel seda kui me avastame midagi, et meil on vaja.*

ÕP 5: *Ei ole rohkem miskit tuge vaja.*

Õpetajad pöörduvad erialase nõu ja toe saamiseks kõige rohkem kolleegide poole (7 õpetajat 11-st). Populaarsuselt järgmine vastus oli seotud ainekava arendus spetsialistidega, mille alla kuulusid Tartu Ülikooli liikumislabor ja selle töörühm ning ainekava töörühma juht. Kaks õpetajat tõid välja, et nad pöörduvad vajadusel Eesti Kehalise Kasvatuse Liidu poole. Kolm õpetajat tõid välja,

et nad pöörduvad teiste kehalise kasvatuse õpetajate poole, aga mitte kolleegide poole. Õpetajad tõid välja, et nad küsivad nõu ja tuge alaliitunud ja treeneritelt. Kaks õpetajat vastasid, et küsivad vajadusel abi juhtkonnalt. Üks õpetaja tõi välja, et tema pöördub maakondliku ainesektsiooni poole.

ÕP 3: *Kolleegidel ja meil on suurepärase tiim selles mõttes, et kõigepealt sinna. Siis oleme saanud hästi palju tuge sellest ainekava arendusest, ülikooli poolsest. Siis me oleme saanud tuge selliselt, et kui me tahame mingisugust, näiteks ise luua mingit koolitust või asja, siis meil on ka maakondlik aine sektsioon, et ka sealt. Me oleme ka mingit tuge saanud ütleme spordialade alaliidult. Oleme ise ka küsinud, näiteks discgolfi koolitusi ja materjale. Saanud abi saalihoki alaliidult, näiteks inventari hankimisel.*

ÕP 5: *Siis me pöördumegi nõu ja toe saamiseks kooli juhtkonna poole või siis samamoodi saab Kehalise Liidult küsida sellepärast, et nemad teevad neid vastavaid koolitusi, et kui on seda tuge vaja siis sealt ka küsime. Kehalise kolleegidega vahetame kogu aeg nii öelda kogemusi ja saame abi kui on vaja ja küsime üksteiselt, nii et see tugi ja abi siin omavahel on täiesti olemas.*

ÕP 9: *Ma pöördun kehalise kasvatuse õpetaja poole, kes on teises koolis ja kui me selle õppenõukogu koos ära teeme, siis me oleme nagu jälle nagu targemad. Kui me tõesti temaga koos kahekesi ei oska, siis me pöördume ainekva töörühma juhi poole.*

4.4. Õpetajate arvamused ja kogemused õpilaste motivatsiooni ja selle toetamise kohta kehalises kasvatuses

8 õpetajat hindasid õpilaste motivatsiooni ja huvi kehalise kasvatuse vastu heaks, mille alla kuulusid vastused: väga hea, hea, motiveeritud, suur motivatsioon, positiivne ja üks õpetaja tõi ka välja, et kooli alguses on madalam, aga see tõuseb heale tasemele klassi kasvades. Kaks õpetajat tõid välja, et motivatsioon on õpilastel keskmine ja üks õpetaja, et alla keskmise.

ÕP 8: *Pigem ongi selline kesktasemel kui keskmist võtta. Mõnel on kõrge, mõnel on madalal, üldiselt jääb ikka sinna keskmisele. Püüdis selliseid mitte üldse liikuvaid ja tõesti oskamatuid on ikka väga vähe, et kes üldse millegagi hakkama ei saa.*

ÕP 6: *Jah et, kelle nimel ma räägin, et kui võtta üks keskastme õpilane, kes on pahur ja endaga pahusis ja ei taha koolis käia ja kodune seis on paha, siis loomulikult on tal kõik asjad paha. Üldreeglina on meil õpilastel suhteliselt suur motivatsioon tundides käia, aga neid raskusi esineb. Selliseid lapsi on igal pool, kellel on raskused ja seal taga ei ole mitte ainult see kehaline kasvatus kindlasti.*

ÕP 1: *No nii ja naa. Enamik pigem alla keskmise.*

Õpetajad toetavad õpilaste motivatsiooni liikumiseks nii, et kasutavad individuaalset lähenemist. Selle vastuse andis 4 õpetajat. Populaarsuselt järgmine vastus oli lahti seletamine, mille alla koondasin ka põhjendamise ja argumenteerimise vastused. 3 õpetajat tõid välja, et kasutavad õpilaste mõjutamist väliste motivaatorite kaudu, näiteks premeerimise hinnete (eristav hindamine) ja maiustustega (jäätised, kommid). 2 õpetajat tõid välja, et nemad kasutavad motiveerimisel valikuvõimaluste pakkumist. Samuti vastas sama palju õpetajaid, et nad kiidavad õpilasi. Üksik vastused olid: tagasiside andmine, eesmärkide seadmine, eeskujuks olemine, mõistmine, huvitavad tunnid ja üritused.

ÕP 8: *Üks on kindlasti see, et ma proovin väga individuaalselt läheneda, et ei ole kõigil ühtemoodi see. Andnud mustmiljon võimalust kuidas veel saab nagu ühte teist asja teha. /.../ Loe juurde Lisa 5, tabel 2.*

ÕP 7: *Olen nii palju kui võimalik neile eeskujuga ees ja oma suhtumisega kooli peal ja kõike seda. Teen kaasa mida saan veel. Kiidan, ikka kiidan ja muidugi tunnustan muidugi neid ka, kes on arengu teinud, kui ma näen, et ta tõepoolest selle asja juures on täiega, isegi kui välja ei tule. /.../ Loe juurde Lisa 5, tabel 2.*

ÕP 2: *Mina usun kõige rohkem sõnadesse ja rääkimisse ja põhjendamisse ja argumenteerimisse. Kõige olulisem on miks küsimus, et miks midagi teha ja siis saad ära kuulata ka neid vastuargumente.*

7 õpetajat tõi välja, et kooli füüsiline õpikeskkond ja korraldus toetasid ainekava elluviimist. Täpsemalt koondasin siia alla vastused: mõlemad toetavad, väga hästi toetavad ja nii hea, kui antud oludes on võimalik. 3 õpetajat tõid välja, et füüsiline õpikeskkond oli halb, aga korraldus oli hea. 1 õpetaja tõi välja, et füüsiline õpikeskkond väga toetas, aga korraldus oli vahepeal halb.

ÕP 6: *Füüsiline keskkond väga hästi. Just enne mainisin, et siin spordihoones on põhimõtteliselt võimalik nagu pooleks teha kaks suurt saali. Ujula, ujuda saame. Meil on välitingimused. Sees on muidugi ka veel galerii, kus me saame joosta. /.../ Korraldusega on niimoodi, et vahest on võib-olla väga ebaühtlaselt jaotatud, et kui sisetunnid on näiteks ikkagi neljal õpetajal korraga, siis mingil teisel momendil on näiteks kaks õpetajat või saal täitsa tühi või on ainult üks õpetaja tunnis. /.../ Loe juurde Lisa 5, tabel 2.*

ÕP 5: *Õpikeskkond on toetav. Õppe korraldamine vastavalt oma kooli võimalustele ja vajadustele, et ka juhtkond toetab, nii et sealt ei ole ka mingeid probleeme olnud, et täitsa rahul sellega.*

ÕP 4: *Meil ei ole absoluutselt õues mingisuguseid toredaid kohti olemiseks, et see väline füüsiline küll ei toeta üldse ja pigem see kooli sisu ka pigem toetab sellist lebotamist. Korraldus on hea.*

4.5. Õpetaja roll ainekava täitmisel

4 õpetajat tõid välja, et nende roll õpilaste liikumisharjumuse kujundamisel oli suur, 1 õpetaja, et roll nii suur ei ole. Kõige populaarsemateks vastusteks oli eeskuju ja toetaja, mille andis 5 õpetajat 11-st. Lisaks toodi välja, et õpetaja rolliks on olla motiveerija, selgitaja ja suunaja. Üks õpetaja tõi välja, et tema rolliks on tutvustada õpilastele spordialasid.

ÕP 9: *Minu roll on, et ma ei taha olla niivõrd õpetaja, sest ma ei ole selles elus ennem elanud ja mina ei käinud sellises koolis nagu praegu käiakse. Ma ei ole sellisel ajal mitte kunagi elanud ja isegi minust vanemad inimesed ei ole elanud, et koos seda teed käia. Mul lihtsalt on endal see silmaring laiem ja mingisugune taustsüsteem on parem, et seda noort inimest sealt kõrvalt toetada. Vahepeal neid sundida ja sundida selliste kohtade peal, kus nad ennast ise ei sunniks. Ühest küljest jah, siis toetaja, aga teisest küljest ka teenäitaja.*

ÕP 2: *Arvan eeskuju on kõige olulisem, et minu sõnad ja teod lähevad ka kokku ja see, et ma räägin ainult seda, mida ma ise ka päriselt usun.*

ÕP 3: *Äkki siis ikkagi ühe selgitajana ja ühe põhjendajana, toetajana. Tegelikult me oleme ikkagi aitajad, me ikkagi abistame teda, et kui tema tahab, kui tema on valmis, siis meie toetame. Võib-olla natuke aitame innustada, just nimelt motiveerida ja kui ma praegu mõtlen siis varasemast rohkem me näitame talle, et tegelikult ta saab. /.../ Loe juurde Lisa 5, tabel 2.*

Kõik õpetajad vastasid, et nad on osalenud ainekava koolitustel. 4 õpetajat tõid sõnaliselt välja, et nad on suured koolitustel käijad. 4 õpetajat tõid välja, et nad olid ainekava koolitustel osalenud, aga täpsemalt koolitusi välja ei toonud. Üks õpetajatest tõi välja, et on osalenud maakonna liikumisõpetuse ja kehalise kasvatuse koolitustel, teine tõi välja, et on Tallinnas kui Tartus osalenud, aga ei osanud nimetada täpsemalt. Teised kaks tõid ka välja, et on osalenud, aga nimetada ei oska. 3 õpetajat tõid välja, et nad on ise korraldanud või läbiviinud ainekava koolitusi. 3 õpetajat tõid välja, et nad on osalenud kehalise kasvatuse suvekursustel. Samuti nimetati paaril korral, et õpetajad on osalenud ainekava koolitajate koolitusel või osalenud jõusaali koolitusel. Üksikud õpetajad tõid veel välja liikumisõpetuse ABC koolituse, liikumislabori koolituse, HTM infotunni, Kehalise Kasvatuse Liidu ja Liikuma Kutsuva Kooli seminarid.

ÕP 5: *No see viimane koolitus oligi see liikumisõpetuse ABC. Varasemalt ma olen ikka osalenud, kui on maakonnas olnud liikumisõpetuse või kehalise kasvatuse koolitusi. Olen väga aktiivselt osalenud.*

ÕP 10: *Ma olen ikka, aga ma ei suuda neid nüüd praegu peast ette lugeda. Tartus, käisin sel aastal ja Tallinnas olen olnud siin, aga ma ei suuda neid praegu peast ette lugeda. Noh ja need kehalise kasvatuse suvekursused õpetajatele ja ülemöödunud aasta vist viimati käisin. Ikka olen käinud.*

ÕP 6: *Koolitustel noh, ma ei tea praegu on pigem need HTM infotunnid, kus ma olen osalenud. Aga koolitus, kus ma viimati osalesin oli siis see, et ma ise õppisin ainekava koolitajaks, et selle koolituse läbisin ülikooli kõrval. Siis koolituse viisin ise läbi suvel, kehalise õpetajatele, selle uue ainekava koolituse.*

Küsimusele, et kas ainekava koolitused peaksid olema kohustuslikud vastasid 11-st õpetajast 6, et jah peaksid olema kohustuslikud. Õpetajad tõid põhjustena välja, et on vaja ennast täiendada. Selle teema alla koondasin ka vastused, nagu ennast kurssi viima, uuendustega kurssi viima, enda täiendamine, et ei tekiks rutiin ja, et ilma koolitusteta on raske riikliku õppekava täita. Üks õpetaja tõi välja, et kui koolitustel ei käi, siis on informatsiooni nii palju ja õpetajad ei saa asjadest aru. Kaks õpetajat tõid välja, et võiksid kohustuslikud olla, aga see võiks olla koolitustundidena. 5 õpetajat ei arva, et koolitused peaksid kohustuslikud olema. Põhjendused olid kõigil õpetajatel samad, et kui midagi kohustuslikuks teha, siis see on negatiivne ja vastumeelne.

ÕP 1: *Peaks olema minu meelest. Peaks olema see, et vahepeal ei ole mitte ainult kehalise õpetajatel vaid kõigil aineõpetajatel. Kui vahepeal oli ikkagi see, et sa pidid mingi viie aasta jooksul 50 tundi täiendama ennast ehk siis see peaks olema nagu praegu ka, siis vähemalt need, kes ei viitsi need käivad vähemalt.*

ÕP 2: *Jah, nad peaksid olema kohustuslikud, see on hästi õrn teema, et sest direktor, kuidas ta suunab, et sa pead sinna minema, et meie hariduspoliitika probleem heas mõttes, aga tegelikult peab olema jah. Peab olema kohustuslik, sest õpetaja peab täitma riikliku õppekava ja kui ta ei ole sellega ennast kurssi viinud, siis tekib küsimus, mida ta seal tunnis teeb.*

ÕP 3: *Arvan, et ei peaks olema kohustuslikud, sest kui õpetajat sundida kohustuslikus korras minema midagi vastu võtma. See on sama nagu õpilasega, kui ta ise ei taha, siis ta sellest koolitusest mitte midagi kasulikku ei saa ka.*

Õpetajad tõid välja erinevaid ettepanekud järgnevas ainekava arendustöös. 2 õpetajat tõid välja ainekava kestuse, et ainekava protsess võiks olla lühem ja korraga ei pea nii palju muutma. 2 õpetajat tõid välja materjalide hoiustamise valdkonna, et võiks olla olemas õpetajate raamat, kus on vajalik info olemas ja keskkond kuhu kirja panna õpilaste kehaliste võimete katsed. 2 õpetajat tõid välja, et võiks teatud teemad ainekavas rohkem lahti seletada, nagu analüüsimine ja mitmeeristav hindamine. Üks õpetaja tõi välja, et liikumisõpetuse tundi võiks sisse tuua rohkem väljakutseid, kompleksliikumisi ja muuta kohustuslikuks välilaager metsas. Teine õpetaja tõi välja, et analüüsimist võiks rohkem sisse tuua ka teistesse ainetesse. Kaks õpetajat tõid välja ka hindamise teema, täpsemalt rõhutada õppimist iseendale, mitte hinde jaoks, teine õpetaja tõi välja, et õpilasi võiks rohkem kaasata

hindamisse. Üks õpetaja tõi välja kaasavahariduse, mis temale praeguse ainekava puhul ei sobi. 5 õpetajat tõi välja, et neil ei ole ettepanekuid.

ÕP 1: *No minu ettepanek on see, et ei pea kõike pea peale pöörama ja kohe meeletult. Jälle tuleb uus seltskond, kes arvab, et nad nüüd parandavad /.../ Siis pööratakse kõik täiesti pea peale. Tegelikult ikkagi jalgratast ei leiuta ja võib täiendada, kõike võib täiendada, aga ei peagi meeletult kokku seda muutma. Muidugi mina isiklikult ei ole üldse rahul selle kaasava hariduse ja mingisuguse selle teemaga. Sellepärast, et kui ma oleks tahtnud, siis ma oleksin läinud õppima erivajadustega lastega õpetajaks, aga mina ei tahtnud ja ma ei läinud ja mind nüüd sunnitakse seda koguaeg tegema. Loe juurde Lisa 5, tabel 2.*

ÕP 11: *Agas noh tegelikult tuleks mingi selline võlumaa välja mõelda küll, et põhimõtteliselt, et võiks olla mingisugused kompleksharjutused, kompleksliikumised. Noh sellised võib-olla huvitavad väljakutseid, mis tegelikult noortele peale lähevad. Tegelikult võiks olla niimoodi, et näiteks, noh ma ei tea, kas seda saab kohustuslikuks teha, aga unistada võib. Tegelikult võiks olla niimoodi, et mingil hetkel tuleks kõik lapsed viia metsa, mugavustsoonist välja, anda neile minimaalne varustus ja ei ole niimoodi, et vaata, mis ema on kaasa pakkinud vaid antaksegi sulle, et vot näed, et see on teie õhtusöök, ise peate valmistama, ise peate tegema.*

ÕP 8: *Ma nüüd küll ei ole seda viimast kontrollimas käinud, et kuhu maani on jõudnud see arendus, aga üks asi mida mina endiselt ootan on, et me peame tegema kehaliste võimete katseid. Jah, kehaliste võimete katseid noortele. Noh niimoodi, et ta nüüd ilusti on ka siis sisse viidud sinna liikumisõpetuse ainekavasse. Mina teen seda juba aastaid. Agas oleks vaja sellist süsteemi, arvutisüsteemi, kuhu ma nad saan mõnusalt kohe sisse kanda. /.../ Seda hindamise teemat ei ole suudetud veel minule maha müüa, seda mitteeristavat hindamist. Ma olen proovinud seda enda jaoks analüüsida, aga ma ise ei ole seda katsetanud ega proovinud, sest seal kus mina olen olnud, on alati olnud ikkagi see eristav hindamine. /.../ Loe juurde Lisa 5, tabel 2.*

Õpetajate motivatsioon töötada uue ainekava alusel skaalal 1 - 10 tuli keskmiselt 8,5, mis näitab, et õpetajate motivatsioon on kõrge.

4.6. Õpetaja arvamused kehalise kasvatuse väljakutsetest ja väärtustest

Õpetajad tõi väljakutsetena kõige rohkem välja ainekava valdkondi, vastusteks olid vaimne ja kehaline tasakaal, liikumine ja kultuur ja tantsimine. 5 õpetajat tõi väljakutsena välja kaasava hariduse. 3 õpetajat tõi välja, et probleemiks on see, et on õpetajaid, kes ei ole kursis uue ainekavaga ja ei lähe kaasa sellega. Samuti tõi üksikud õpetajad välja, et klassid on liiga suured ja on ruumide puudus. 2 õpetajat tõi välja, et raske on õpilastele selgeks teha, et liikumine on oluline, mis omakorda

takistab liikumisharjumuste tekkimist. Üksikud õpetajad tõid väljakutsena välja järgmised punktid: vanemad, individuaalne lähenemine ja areng, enda paindlikkuse ja empaatia säilitamine ja mõõteriistad. Mõõteriistade all tõi õpetaja välja selle, et need mõõdavad väga erinevalt, et peaks kokku leppima milliste mõõteriistadega lapsi hinnatakse.

ÕP 11: *Noh, see väljakutse ongi see, et saaks nad regulaarselt liikuma. /.../ Loe juurde Lisa 5, tabel 2.*

ÕP 9: *Ma jällegi ütlen, et mul on paar kolleegi, kellega ma koos seda ainekava teen. Me astume ühte sammu, me mõtleme, me kohandame oma mõtteid juba sarnaselt igat pidi, aga nüüd neid, kes ei ole veel nagu, no ma ütlen, et vaadanud on, aga see tundub nende jaoks niisugune kosmos. /.../ Samuti on kaasav haridus väga raske, ääretult raske. Loe juurde Lisa 5, tabel 2.*

ÕP 10: *See, et tõesti iga lapseni jõuaks ja igaüks saab aru, et liikumine on oluline, ükskõik mil viisil, et ta leiaks selle oma viisi liikuda, sest see on ikkagi nii vaimse kui füüsilise tervise eeldus. Et sa lased ennast vabaks, sul on mingid pinged ja sa lähed kõnnid, sa lähed jooksed, sa lähed ujud ja ma ei tea mida iganes see on, mis aitab sul olla vormis nii vaimselt kui füüsiliselt.*

Küsimusele, et millised on praeguse õppeaine kõige suuremad väärtused, mida peaks hoidma vastasid 4 õpetajat tervishoid, mille alla kuulusid vastused liikumise väärtustamine, kooliväline sport ja koolisport ning liikumisharjumused. 3 õpetajat tõid väärtusena välja koostöö, sh ka sotsiaalsus. 3 õpetajat tõid välja, et ainekava on avatud ja mitmekülgne, mida peab hoidma. Paar õpetajat tõid väärtustena välja uue ainekava valdkonnad, individuaalse lähenemise ja seletamise, mille alla kuulusid ka põhjendamine ja seoste loomine. Samuti toodi välja väärtustena õppemeetodid, mille alla kuulusid tagasiside, edasiside ja eneseanalüüs. Üksikud õpetajad tõid väärtustena välja veel uued spordialad ja tegevused, õpilaste iseseisvuse, pädevused, motivatsiooni väärtustamise ja teooria õppimise.

ÕP 7: *No seda vabadust nagu, et õpetaja saab siiski ise otsustada, valida, mis teeb ja misasja siis läbi viib. Et ei ole nagu rangelt piiritletud. No kasutada ära selle piirkondliku eripära näiteks ja neid võimalusi, mis sellel koolil on, et kõik ei pea ühtemoodi saama. Selles mõttes, et tegelikult meie teeme kõiki neid asju. Minu jaoks ongi kummaline, et ma olen nüüd koguaeg sama asja teinud. Võib-olla nüüd see tagasisidestamine ja edasisidestamine on läinud nagu olulisemaks. Tegema seda analüüsi ja tagasisidet ja seda suhtlemist ja seda sotsiaalset poolt ka seal tunnis.*

ÕP 5: *Kõige suuremad väärtused võiksid olla, et lastel säiliks see motivatsioon ja tahtmine liikuda. Endale spordialasid valida, millega kooliväliselt tegeleda, et me suudaksime neid lapsi suunata ja*

märgata, kes võiksid tegeleda spordiga. Kindlasti ka, et koolisport jääks kestma selle nii öelda liikumisõpetuse kõrval, et ei kaoks ära ka nii öelda see võistlussport kooli tasandil, et see minu meelest on hästi oluline.

ÕP 4: Ma arvan, et noh laias laastus väärtus on see, et meil need inimesed, kes meil seal nüüd õpivad, lapsed, et nad tahaksid olla terved ja et nad näeksid seda vajadust olla terve, et nad liiguksid. See vaimne tervis täpselt samamoodi, et selle taga on tegelikult liikumine, et nad seda näeksid ja nad suudaksid nagu elus ette mõelda. /.../ Loe juurde Lisa 5, tabel 2.

Viimasele küsimusele, et kas õpetajad soovivad midagi lisada vastas 6 õpetajat 11-st, et ei soovi. Kaks õpetajat tõid välja tunni sisu kohta, üks tõi välja, et kehalise kasvatus tunnis võiks algklassides olla kaks õpetajat, teine tõi välja, et poisid ja tüdrukud peaksid kehalise kasvatus tunnis eraldi olema ja rühmad väiksemad. Üks õpetaja tõi välja järelvalve teema, et kuidas kontrollida seda, et kõik järgivad ainekava. Üks kehalise kasvatus õpetaja tõi välja selle, et ainekava ei oleks pidanud terviklikult muutma, vaid täiendama. Samuti tõi üks õpetaja välja, et õpetajad võiksid eeskujud olla, täpsemalt liikumisharjumuste ja toitumise valdkonnas. Viimaseks tõi õpetaja välja, et õpetajad tunnevad ennast alaväärtustatuna kuna nende tundi ei võeta kolleegide poolt tõsiselt ja probleemiks on see, et kooli tulevad tööle inimesed, kellel puudub haridus kehalist kasvatust anda.

ÕP 1: Ma ju pole algusest peale olnud uue õppekava meeletlik fänn ja seda väga toetanud, et minu meelest oleks saanud täiendada, parandada vana õppekava. Ei näinud ka sellel mingit erilist raskust, mida ei oleks saanud muuta seal või seal. Nüüd on see uus õppekava nagu vastu võetud ja eks peab selle järgi töötama. Kui on nii, siis on nii.

ÕP 6: Muidugi noh, ma tunnen, et on nagu kitsaskohti ka ikkagi, et korraks mainisin, et näiteks me võime küll ideaalse suuna võtta, et jah liikumisõpetus ja puha. Aga siis kui näed ja kuuled jälle koolis need rühmad tehakse hästi suured, poisid ja tüdrukud pannakse kokku. /.../ Loe juurde Lisa 5, tabel 2.

ÕP 7: Asi, mis mind veel häirib, aga ma ei saa öelda seda gümnaasiumi kohta, aga on tihtipeale paljudes koolides, et kolleegid on alaväärtustatud. Nagu ei väärtustata seda tundi piisavalt ja see on umbes selline koht, kuhu saab saata, et sinna paneme juurde. Mis see on siis, võtad ühe klassi veel juurde või teed nendega midagi. /.../ Loe juurde Lisa 5, tabel 2.

5. ARUTELU

Käesoleva magistritöö eesmärgiks oli selgitada Eesti kehalise kasvatusõpetajate kogemusi ja arvamusi kehalise kasvatusõpetajate ainekavade muutustest, selle vajalikkusest ja õppeaine rollist noorte liikumisharjumuste kujundamisel. Lähtuvalt eesmärgist püstitati 5 uurimisülesannet, mida täideti kvalitatiivse uuringuga. Valimiks oli kehalise kasvatusõpetajad, kes olid töötanud kehalise kasvatusõpetajana vähemalt 20 aastat. Valimi suuruseks oli 10 naist ja 1 mees.

Antud tulemused olid seotud õpetajate arvamuste ja kogemustega kehalise kasvatusõpetajate ainekavade muutmise ja õpetajate kogemuste kohta ainekavade rakendamisel. Tulemused näitasid, et Eesti kehalise kasvatusõpetajad pidasid ainekavade uuendamist oluliseks. Seda sai järeldada sellepärast, et õpetajad tõid kümnepallisüsteemis välja ümardatult 9 palli, mis tõestab, et ainekavade uuendamine oli nende jaoks oluline. Ainekavade uuendamise parajaks ajaks arvati ligi 8 aastat. See on ka Eesti ainekava uuendamise ajaga kooskõlas. Näiteks Eesti taasiseseisvumise aja ainekavad on vastu võetud järgmistel aastatel 1996 (Henno, et al., 2021), 2002 (PGRÕK, 2002), 2011 (GRÕK, 2011; PRÕK, 2011) ja 2023 (GRÕK, 2023; PRÕK, 2023). Ainekavade uuendamise vajalikkuse peamiste põhjustena tõid õpetajad välja ühiskonna muutust ja kaasaegsust. See kattub ka uuringuga, kus toodi põhjustena välja maailma muutumist ja ajaga kaasas käimist (Vlček, 2019). Tulemused näitasid, et kooli ainekava on keskmiselt raskem koostada. Seda järeldati selle põhjal, et õpetajate keskmiseks tulemuseks tuli kümnepallisüsteemis ligi 6. Õpetajad tõid peamise negatiivse küljena välja, et see on suur lisatöö. Sama põhjuse tõid välja ka teised autorid (Yanti, et al., 2023; Mandukwini, 2016; Omondi, 2014). Samuti tõid autorid Huang et al (2018) välja, et see on lisatöö (Meng, et al., 2020). Positiivse küljena tõid õpetajad välja erialased koolitused, mis on teinud ainekava koostamise kergemaks, mille tõid välja ka Kanada õpetajad (Truelove, et al., 2021). Eesti kehalise kasvatusõpetajad tõid välja, et nendest 6 järgisid eelmises ja uues ainekavas õpitulemusi. 5 õpetajat tõid välja, et nemad ei järginud kas eelmises või uues ainekavas olevaid õpitulemusi. Antud tulemus osutab olulisele puudujäägile arusaamas, et ainekava on ühiskondlik kokkulepe, milliste oskuste ja teadmistega inimesi ühiskonnas on oluline kujundada. Sellele viitab ka teiste autorite poolt välja toodud mõte, et ainekava on õppeaine plaan, mis on abiks õppimisel, suhtlusel ja selle abil saab jälgida õppeaine kvaliteeti (Slattery & Carlson, 2005; Parkes et al., 2003). Samas võib see vastus olla seotud ka Kanada õpetajate arvamustega, kus toodi välja, et õpitulemusi on liiga palju ja, et õpetajad ei täida näiteks võimlemise õpitulemusi (Fraser-Thomas & Beaudoin, 2002). Kehalise kasvatusõpetajad tõid ainekava elluviimise peamisteks väljakutseteks ressursside puudumise, õppemeetodid ja hindamise. Eesti 2002. aasta õppekavas oli samuti nõrga küljena välja toodud ressursside ja

materjalide puudumine, mis on kooskõlas intervjuueeritavate vastusega (Ruus, 2006). Samuti teiste maade õppe- ja ainekavade puhul toodi välja probleemiks ressursside ja vahendite puudumist (Buaas & Sandseter, 2023; Meng, et al., 2020; Ntumi et al., 2023; Qin, 2024; Sofu & Asola, 2023). Lisaks autori Posch (1999) sõnul oli koolidel vähe ressursse, et õppekavasid täita, mis oli samuti kooskõlas õpetajate vastustega (Vlček, 2019). Eesti kehalise kasvatusõpetajaid tõid väljakutsena välja õppemeetodid, mille alla kuulusid ka päevikute pidamine ja tagasiside andmine. Norra õpetaja Emma tõi samuti välja, et probleemiks on suurte rühmade puhul tagasiside andmine (Buaas & Sandseter, 2023). Eesti kehalise kasvatusõpetajad tõid peamiseks väljakutseks välja ka hindamise. Bediako (2019) tõi välja, et hindamine on oluline osa õppekava rakendamisest, sest kui see on puudulik, siis see takistab seda. Rumeenias võeti kasutusele uus spordiõpik, aga selle puhul puudusid hindamiskriteeriumid ja uues hindamissüsteemis puudusid samuti hindamiskriteeriumid, mis tegid hindamise keeruliseks (Rus et al., 2019). Autor RH (2008) tõi välja, et Austria 2000 ja 2004 aasta õppekavades olid samuti probleemiks hindamiskriteeriumid (Meier et al., 2021). Inglismaa õpetajad tõid välja, et hindamisjuhend oli lühike ja puudusid hindamistasemed, mis tegi hindamise keeruliseks (Herold, 2020). Tulemuste põhjal saab järeldada, et hindamine on väljakutseks ka teistes riikides. Eesti õpetajad tõid peamiseks kehalise kasvatusõluliseks pädevuseks välja enesemääratluspädevuse. Teadusartiklites pädevusi välja ei toodud, aga Soome 2016. aasta kehalise kasvatusõpetajate ainekavas oli oluline mina-pildi arendamine (Salin & Huhtiniemi, 2018) ja hetkel kehtivas Eesti ainekavas eneseanalüüs (GRÕK, 2023; PRÕK, 2023). Samuti tõid autorid (Ministère de l'Éducation Nationale et de la Formation professionnelle, 2009; Scheuer, 2010; Scheuer, 2014) välja, et Luxembourgis ainekavas oli olulisel kohal eneserefleksioon (Scheuer, 2015). Kõik need teemad kuuluvad enesemääratluspädevuse alla. Õpetajad, kes väärtustasid enesemääratluspädevust olid kooskõlas nii Soome, Luxembourgis kui Eesti kehalise kasvatusõpetajate ainekavadega. Eesti kehalise kasvatusõpetajate populaarseteks pädevusteks olid ka sotsiaalne-, kultuuri- ja liikumispädevus. Neid pädevusi väärtustati erinevates ainekavades, täpsemalt Luksemburgi, Hiina, Ungari, Ghana, Ameerika, Itaalia, Soome ja Eesti ainekavades. Itaalia (Colella et al., 2024) ja Soome (Salin & Huhtiniemi, 2018) ainekavades peetakse oluliseks koostööd ja sotsiaalsete oskuste arengut, mis on seotud sotsiaalsepädevusega. Autorid (Ministère de l'Éducation Nationale et de la Formation professionnelle, 2009; Scheuer, 2010; Scheuer, 2014) tõid välja, et Luksemburgi 2009 aasta ainekavas väärtustati spordikultuuri, kultuurilist ja sotsiaalset osalemist läbi liikumise ja et õpilastest saaksid täisväärtuslikud liikujad, kes omandavad vajalikud oskused ja teadmised (Scheuer, 2015). See on seotud nii kultuuri- kui ka liikumispädevusega. Ghana (MOE, 2019; Ntumi et al., 2023), Hiina (Qin, 2024) ja Ungari (Rétsági et al., 2015) ainekavades toodi samuti välja, et väärtustati liikumiskultuuri

ja traditsioonilisi tegevusi, mis olid seoses kultuuripädevusega. Soome (Salin & Huhtiniemi, 2018), Ungari (Rétsági et al., 2015) ja Eesti (GRÕK, 2023; PRÕK, 2023) ainekavades väärtustati terviseedendamist või seda, et õpilastest saaksid elukestvad liikujad. Samuti autorid Huo ja Zhu (2020) tõid välja, et Ameerika ainekavas väärtustati, et õpilastest saaksid elukestvad liikujad (Qin, 2024). Need tulemused olid seoses liikumispädevusega. Samuti olid kõik nimetatud pädevused olemas uues Eesti ainekavas (GRÕK, 2023; PRÕK, 2023). Itaalia ainekavas toodi eraldi välja, et peeti oluliseks liikumispädevust (Pišot, 2012). Ghana ainekavas peeti oluliseks vajalike oskuste, hoiakute ja teadmiste arendamist, mis läheb samuti liikumispädevuse alla (MOE, 2019). Need allikad näitavad, et intervjueeritavad väärtustasid olulisi pädevusi, mis olid seoses nii Eesti kui välismaa ainekavadega.

Järgmised tulemused olid seotud õpetajate arvamustega ja kogemustega riigi ja kooli toetuse valdkonnas ainekavade rakendamisel. Eesti kehalise kasvatusõpetajad tõid välja, et nad on saanud tuge riigilt/omavalitsuselt kõige enam ressursside näol. Samuti tõid õpetajad kooli/juhtkonna toena välja ressursse. Ei leidnud varasemaid uuringuid, kus oleks otseselt õpetajad välja toonud tuge riigilt ja koolilt. Paar õpetajat tõid välja, et nemad ei ole saanud tuge riigilt/omavalitsuselt, mis kattub autorite TPÜ töörühma (1998) vastusega, et 1996. ja 2002. Eesti kehalise kasvatusõpetajate ainekavas puudus tugi (Jaani, 2004). Samuti oli probleemiks Hiinas (Meng, et al., 2020) ja Ghanas (Sofu & Asola, 2023) puudus tugi ainekavade rakendamisel. Autorid Hutzler et al (2019) tõid välja, et puudus tugi ka Austria ainekava puhul (Meier et al., 2021). Lisaks puudus tugi, õpetaja Dani sõnul, Kanada ainekava rakendamisel (Fraser-Thomas & Beaudoin, 2002). Teadusartiklite tulemuste põhjal saab väita, et toe puudumine on probleemiks nii Eesti kui ka maailma ainekavade rakendamisel. Eesti kehalise kasvatusõpetajad tõid küll välja, et nad on saanud ressursse, aga kui küsiti, millist tuge nad veel vajavad riigilt/omavalitsuselt ja koolilt/juhtkonnalt tuli vastuseks, et nad vajavad raharessursse eriti just varustuse ostmiseks. Need on kooskõlas Eesti (Ruus, 2006), Hiina (Meng, et al., 2020), Ameerika (Qin, 2024) ja Norra ainekavadega (Buaas & Sandseter, 2023), milles toodi välja koolidel puuduvad ressursid, varustused ja rajatised. Samuti tõid autorid (Yanti, et al., 2023; Mandukwini, 2016) välja, et koolidel puuduvad vajalikud ressursid. Samuti tõid Kanada õpetajad välja, et puudus varustus ainekava täitmiseks (Fraser-Thomas & Beaudoin, 2002; Truelove, et al., 2021). Selle põhjal saab järeldada, et Eesti õpetajate vajadus ressursside järele on probleem, mis on olemas ka teistes riikides. Kooli/juhtkonna toena tõid õpetajad välja positiivse suhtumise ja hea koostöö, mida teadusartiklites välja ei toodud, aga vastuste põhjal saame järeldada, et kool/juhtkond usaldab oma töötajaid ja on valmis tegema koostööd, et aidata õpetajaid uue ainekava rakendamisel. Teadusartiklites tuli küll välja vastupidine väide, et on puudulik koostöö, eriti õpetajate vahel (Colella et al., 2024; Fraser-

Thomas & Beaudoin, 2002). Riigi/omavalitsuse ja kooli/juhtkonna toe vajaduseks toodi mõlemas välja koolitused, millest saab järeldada, et õpetajad tunnevad ennast ebakindlalt ja soovivad ennast täiendada. TPÜ töörühm (1998) tõi välja, et Eesti 1996. ja 2002. aasta õppekavades oli samuti probleemiks koolitused (Jaani, 2004). Kahes Kanada artiklis tõi õpetajad välja, et nemad tunnevad ennast ebakindlalt, mida soodustab see, et on vähe koolitusi või puuduvad need täielikult (Fraser-Thomas & Beaudoin, 2002; Truelove, et al., 2021). Samuti Austria ainekava kirjeldamisel tõi autorid Tant ja Watelain (2016) välja, et õpetajad tunnevad ennast ebakindlalt ja autorid Hutzler et al (2019) rõhutasid, et õpetajad vajavad juurde koolitusi (Meier et al., 2021). Tulemuste põhjal saab järeldada, et koolituste puudumine on kaasaegne probleem ka mujal maailmas. 3 intervjuueeritavat tõi välja, et nemad mingit tuge riigilt/omavalitsuselt või koolilt/juhtkonnalt ei vaja. Õpetajad pöörduvad erialase nõu ja toe saamiseks kõige enam kolleegide poole, millest saab järeldada, et intervjuueeritavatel on hea koostöö oma kolleegidega. Artiklites tuli välja vastupidine arvamus, mis tõi välja, et õpetajate vaheline koostöö on halb (Colella et al., 2024; Fraser-Thomas & Beaudoin, 2002).

Saadud tulemused olid seotud õpetajate arvamustega ja kogemustega õpilaste motivatsiooni ja selle toetamisega kehalises kasvatuses. 8 õpetajat 11-st hindasid õpilaste motivatsiooni ja huvi kehalise kasvatuses vastu heaks. Ainult üks õpetaja tõi välja, et motivatsioon on alla keskmise. Tulemuste põhjal saab väita, et õpetajad peavad õpilaste motivatsiooni ja huvi kehalises kasvatuses pigem kõrgeks. Õpetajad tõi kõige populaarsemateks vastusteks, et nad toetavad õpilaste motivatsiooni liikumiseks individuaalse lähenemisega, teemade ja olulise info lahti seletamisega, premeerimisega (hinne, maiustus), valikuvõimaluste pakkumisega ja kiitmisega. Enesemääratlemise- ehk motivatsiooniteooria kohaselt on inimestel psühholoogilised vajadused, mis toetavad õpilaste motivatsiooni tekkimist. Nendeks on kompetentsuse, autonoomia ja seotuse vajadus (Ryan & Deci, 2000). Samuti Soome kehalise kasvatuses ainekavas peetakse oluliseks psühholoogiliste vajaduste rahuldamist (Salin & Huhtiniemi, 2018). Selle põhjal järeldati, et õpetajad kasutavad häid õpetamispraktikaid, mis toetavad õpilaste motivatsiooni tekkimist. Vastustest ainuke, mis toetab välimist motivatsiooni on premeerimine hinde ja maiustustega. Motivatsiooni tekkimisel on oluline roll sisemisel motivatsioonil. 7 intervjuueeritavat 11-st tõi välja, et kooli füüsiline õpikeskkond ja korraldus toetavad ainekava elluviimist. Ei olnud ühtegi õpetajat, kes oleks pidanud mõlemat, nii füüsilist õpikeskkonda kui ka korraldust halvaks. Tulemuste põhjal saab järeldada, et õpetajate kooli füüsiline õpikeskkond ja korraldus pigem toetavad ainekava elluviimist.

Järgmised tulemused olid seotud õpetaja rolliga ainekava täitmisel. Õpetajad näevad enda rolli noorte liikumisharjumuste kujundamisel kõige enam eeskujuna ja toetajana. Samuti peavad õpetajad oluliseks, et nende sõnad ja teod lähevad kokku. See tõstab õpilaste usaldust õpetajate vastu ja

soodustab õpilaste liikumisharjumuste kujunemist. Autorid Govindharajan ja Com (2017) välja, et õpetaja rolliks on olla eeskuju. Õpetajad peavad läbi eeskuju inspireerima õpilasi heade harjumuste poole. Õpetajate roll on inspireerida ja julgustada õpilasi nende parima mina poole. Samuti peavad õpetajad andma nõu ja juhendama (Govindharajan & Com, 2017). See kattub ka intervjuueeritavate vastustega. Kõik õpetajad vastasid, et nad on osalenud ainekava koolitustel, mille põhjal saab järeldada, et õpetajad peavad enesearengut oluliseks ja nad on uue ainekavaga kursis. Järeldus on osaliselt vastuolus intervjuueeritavate vastustega, sest 5 õpetajat tõid välja, et nad ei järgi ainekava, kuid siiski on koolitustel osalenud. Õpetajad tõid välja mitmeid ettepanekuid järgnevas ainekava arendustöös. Kõige populaarsemad vastused olid seotud ainekava protsessiga, materjalide hoiustamisega ja teemade lahti seletamisega. Õpetajad tõid välja, et ainekava protsess võiks olla lühem ja, et ei pea tervet ainekava korruga muutma. Sama probleemi tõi välja autor (Yanti, et al., 2023), et õppekavade rakendamisel on probleemiks, et õpetajad ei näe vajadust õppekavade muutmisteks ja, et tervet õppekava ei pea korruga muutma. Selle põhjal saab järeldada, et see on kaasaegne probleem, mis on olemas ka mujal maailmas. Intervjuueeritavate teine vastus oli seotud materjalide hoiustamisega, et oleks vaja süsteemi või raamatut, kus on vajalik info ja õpilaste tulemused kirjas. 2016. aastal Soomes võeti kasutusele Liigu (Move!) tagasisidesüsteem, kus õpilastele ja nende vanematele anti individuaalset infot laste võimekuse kohta ja mõõtmistulemused salvestati riigi andmebaasi (Salin & Huhtiniemi, 2018). Selle põhjal saab järeldada, et ka mujal maailmas on vajadus süsteemide järele, mis salvestavad õpilaste individuaalseid mõõtmistulemusi anonüümselt. Õpetajad tõid välja, et teatud teemad võiks rohkem lahti seletada (analüüs ja hindamine). Analüüsi lahti seletamise kohta varasemates uuringutes ei kirjutatud. Inglismaa õpetajad tõid probleemina välja, et hindamisjuhend oli lühike (Herold, 2020), mille põhjal sai väita, et Inglismaa õpetajad vajasid rohkem hindamise lahti seletamist. Tulemuste põhjal sai järeldada, et ainekavas toodud hindamise valdkond vajab ülevaatamist nii Eestis kui Itaalias, et teha selgitused õpetajatele selgemaks. 5 õpetajat ei toonud välja ühtegi ettepanekut järgnevas ainekava arendustöös.

Õpetajad tõid väljakutsetena kõige rohkem välja ainekava valdkondi, kaasavat haridust ja, et õpetajad ei ole kursis ainekavaga ja ei ole valmis seda omaks võtma. Väljakutsed ainekava valdkondades ja kaasavas hariduses võivad olla põhjustatud sellest, et õpetajad, ei tunne nendes valdkondades ennast piisavalt pädevana, et õppekava rakendada (Yanti, et al., 2023). Samuti Kanada õpetajad tõid välja, et nemad ei tunne ennast pädevana, et uusi valdkondi õpetada (Fraser-Thomas & Beaudoin, 2002). Eesti 2002. aasta õppekavas toodi väljakutsetena välja õppekava teemasid (Ruus, 2006). TPÜ töörühm (1998) tõi välja, et 1996. ja 2002. aasta õppekavades ei tundnud õpetajad ennast

pädevana (Jaani, 2004). Autorid Tant ja Watelain (2016) töid välja, et kaasav haridus on hakanud rohkem koolides levima, mistõttu tunnevad õpetajad ennast selles valdkonnas ebapädevana ja vajavad rohkem ettevalmistust (Meier et al., 2021). Samuti on probleemiks see, et õpetajad ei ole kursis ainekavadega. Omondi (2014) tõi välja, et õpetajatel on negatiivne hoiak õppekavade suhtes ja Ntumi et al (2023), et õpetajad ei ole kursis Ghana ainekava raamistikuga. Üksikud õpetajad töid välja, et klassis on liiga palju õpilasi ja ruumid on liiga väikesed või puuduvad täielikult. Samasugused väljakutsed töid välja ka Kanada ja Norra õpetajad (Buaas & Sandseter, 2023; Truelove, et al., 2021). Nende tulemuste põhjal saab väita, et selliseid väljakutseid olid tajunud ka teised õpetajad ja riigid ning need olid kooskõlas ülemaailmsete väljakutsetega. Teadusartiklites tuli välja väljakutse, mida intervjueeritavad välja ei toonud. Selleks oli ajapuudus tunni läbiviimisel, mille töid välja Norra ja Kanada kehalise kasvatusõpetajad (Buaas & Sandseter, 2023; Truelove, et al., 2021). Õpetajad töid väärtustena kõige rohkem välja tervise hoidmise tähtsust, koostööd ja ainekava avatust. Tervise hoidmist ja arendamist ning liikumist väärtustatakse erinevate riikide õppe- ja ainekavades, nendeks on Soome (Salin & Huhtiniemi, 2018), Ungari (Rétsági et al., 2015), Itaalia (Colella et al., 2024), Hiina (Qin, 2024), Ghana (MOE, 2019), Rumeenia (Rus et al., 2019) ja ka Eesti (GRÕK 2023; PRÕK, 2023). Kanada õpetajad töid soodustava küljena välja koostööd kogukonna ja spetsialistidega, mis on kooskõlas intervjueeritavate vastustega (Truelove, et al., 2021). Ungari (Rétsági et al., 2015), Inglismaa (Herold, 2020) ja Itaalia (Colella et al., 2024) ainekavades toodi positiivse küljena välja, et ainekava on avatud, mis on samuti kooskõlas intervjueeritavate vastustega. Vastupidine tulemus toodi välja Hiina 2011 aasta kehalise kasvatusõpetajate ainekava, kus toodi välja, et ainekava on avatum kui eelmine, aga neile meeldis ainekava, mis oli üksikasjalik (Meng, et al., 2020). Paar õpetajat töid väärtustena välja individuaalse lähenemise, mis on kooskõlas ka Ungari (Rétsági et al., 2015), Ameerika (van der Mars et al., 2021), Itaalia (Colella et al., 2024), Soome (Salin & Huhtiniemi, 2018) ja Eesti (GRÕK 2023; PRÕK, 2023) õppe- ja ainekavadega, kus toodi välja, et väärtustatakse individuaalset arengut ja arvestatakse individuaalsete eripäradega. Samuti töid autorid (Ministère de l'Éducation Nationale et de la Formation professionnelle, 2009; Scheuer, 2010; Scheuer, 2014) välja, et Luksemburgi ainekavas väärtustati individuaalset arengut (Scheuer, 2015). Tulemuste põhjal saab järeldada, et õpetajad väärtustavad olulisi teemasid, mida kajastatakse ka teistes õppe- ja ainekavades.

Tööd limiteerivaks faktoriks oli see, et valim oli algsest eesmärgist väiksem. Samas vaadates varasemaid sama meetodikaga ja teemal tehtud uuringuid, kus valimiks oli ka 3 - 4 õpetajat, võib lugeda käesoleva töö valimit siiski piisavaks. Sama kinnitavad ka struktureeritud intervjuule esitatavad nõuded. Järgmiseks limiteerivaks faktoriks oli mees- ja naisõpetajate erinev osakaal uuringus. Tugevuseks magistritöö puhul oli see, et kasutati intervjuud, mis võimaldas saada õpetajate

arvamusi sügavamalt kui kvantitatiivse uuringu puhul. Tulevastes uuringutes võiks uurida, millised on õpetajate väärtused ja väljakutsed uue ainekava puhul, sest õpetajad on siis uut ainekava pikemaajaliselt rakendanud. Samuti järgmise uuringu võiks viia läbi rohkem meesõpetajatega, et saada aimu nende kogemustest ja arvamustest.

6. JÄRELDUSED

Käesoleva magistritöö eesmärgiks oli selgitada Eesti kehalise kasvatus õpetajate kogemusi ja arvamusi kehalise kasvatus ainekavade muutustest, selle vajalikkusest ja õppeaine rollist noorte liikumisharjumuste kujundamisel.

Töö tulemuste põhjal tehti järgmised järeldused:

- 1) Kehalise kasvatus õpetajad peavad enamasti kehalise kasvatus ainekavade uuendamist oluliseks seoses ühiskonna muutusega, väärtustavad üldpädevusi, kuid tõid välja, et osaliselt ei ole nad valmis õpitulemusi järgima, kooli ainekava on raske koostada, see on lisatöö ja nad vajaksid rohkem infot hindamise ja õppemeetodite kohta.
- 2) Enamus õpetajaid tunnetas kooli juhtkonna tuge ainekava rakendamisel positiivse suhtumise ja hea koostöö kaudu, kuid toe saamiseks pöörduakse kõige enam kolleegide poole. Ainekava edukaks rakendamiseks vajatakse rahalist ja ajalist ressursi, koolitusi, kuid kooli füüsiline keskkond ja õppeaine korraldus pigem toetavad ainekava elluviimist.
- 3) Õpetajad peavad õpilaste motivatsiooni ja huvi kehalises kasvatuses pigem kõrgeks ja toetavad seda kõige enam individuaalse lähenemisega, teemade ja olulise lahti seletamisega, premeerimisega, valikuvõimaluste pakkumisega ja kiitmisega.
- 4) Õpetajad näevad enda rolli noorte liikumisharjumuste kujundamisel kõige enam eeskujuna ja toetajana, nad on osalenud ainekava koolitustel ja on uue ainekavaga kursis.
- 5) Õpetajate jaoks on suuremad väljakutsed seoses uue ainekavaga selle valdkonnad, kaasav haridus, osade kolleegide vastuseis selle omaksvõtmisel ja teiste puudulikud teadmised ainekavast. Väärtustatakse kõige rohkem tervise hoidmise tähtsust, koostööd ja ainekava avatust.

KASUTATUD KIRJANDUS

- 1) Altman, H. B., & Cashin, W. E. (1992). *Writing a syllabus* (IDEA Paper No. 27, Report No. HE 029 193). Kansas State University, Manhattan, Center for Faculty Evaluation and Development in Higher Education. ERIC Document Reproduction Service No. ED 395 539. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED395539.pdf>
- 2) Bediako, S. (2019). *Models and concepts of curriculum implementation, some definitions and influence of implementation.* <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.17850.24009>
- 3) Buaas, I., & Sandseter, E. B. H. (2023). The content of Norwegian primary physical education: Teachers' perspectives on possibilities and barriers. *Journal Title*, 7(1), 1-20.
- 4) Colella, D., Tinto, A., & Cazzoli, S. (2024). The physical education in primary school in Italy: From the programs to the national guidelines and physical education teacher training (PETE). In P. D. Pavlovic, N. Zivanovic, B. Antala, & K. M. Pantelic Babic (Eds.), *History of physical education in Europe I* (pp. 114-141). University of Pristina, Faculty of Sport and Physical Education in Leposavic; FIEP Europe - History of Physical Education and Sport.
- 5) Columbia University Mailman School of Public Health. (i.a). *Content analysis*. Viimati külastatud 12.08.2024, <https://www.publichealth.columbia.edu/research/population-health-methods/content-analysis>
- 6) Csányi, T., Finn, K. J., Welk, G. J., Zhu, W., Karsai, I., Ihász, F., Vass, Z., & Molnár, L. (2015). Overview of the Hungarian National Youth Fitness Study. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 86(Suppl 1), S3–S12. <https://doi.org/10.1080/02701367.2015.1042823>
- 7) Department for Education (DfE). (2013). *Physical education programmes of study: Key stages 3 and 4*. Gov.uk. https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/239086/SECONDARY_national_curriculum_-_Physical_education.pdf
- 8) Dovetail Editorial Team. (2023). *Structured vs. unstructured interviews: A complete guide*. Viimati külastatud 20.08.2024, <https://dovetail.com/research/structured-interview/>
- 9) Dye, T. (i.a). *Qualitative data analysis: Step-by-step guide (Manual vs. Automatic)*. Thematic. Viimati külastatud 12.08. 2024, <https://getthematic.com/insights/qualitative-data-analysis/>
- 10) Fraser-Thomas, J. L., & Beaudoin, C. (2002). Implementing a physical education curriculum: Two teachers' experiences. *Canadian Journal of Education / Revue Canadienne de l'éducation*, 27(2/3), 249–268. <https://doi.org/10.2307/1602223>

- 11) Giese, M., & Ruin, S. (2018). Forgotten bodies – an examination of physical education from the perspective of ableism. *Sport in Society, 1*, 152-165.
<https://doi.org/10.1080/17430437.2016.1225857>
- 12) Govindharajan, M., & Com, M. (2017). Teachers are the role models to students. *International Journal of Creative Research Thoughts*, 01
- 13) Gümnaasiumi riiklik õppekava (GRÕK). (2023). Riigi Teataja (RT) I, 08.03.2023, 6.
<https://www.riigiteataja.ee/akt/108032023006>
- 14) Gümnaasiumi riiklik õppekava (GRÕK). (2011). Riigi Teataja (RT) I, 14.01.2011, 2
- 15) Hamindu, H. K., & Ishemo, R. P. (2024). The understanding of curriculum change. *International Journal of Innovative Research and Development, 13*(1).
<http://dx.doi.org/10.24940/ijird/2024/v13/i1/DEC23012>
- 16) Henno, I., Ivanova, K., Jürimäe, M., Kasesalk, M., Lamesoo, K., Pihu, M., Tagamets, E., Vanari, K. (2021). Eesti põhikooli riiklik õppekava rahvusvahelises võrdluses. Tallinna Ülikool ja Tartu Ülikool. 16-33. https://www.hm.ee/sites/default/files/documents/2022-07/oecd_sekundaaranaluus_jaan_2022.pdf
- 17) Herold, F. (2020). ‘There is new wording, but there is no real change in what we deliver’: Implementing the new National Curriculum for Physical Education in England. *European Physical Education Review, 26*(4), 920–937. <https://doi.org/10.1177/1356336X19892649>
- 18) Jaani, J. (2004). Õppekavakogemus õpetab. TÜ Õppekava Arenduskeskus. 11-14.
<https://www.digar.ee/arhiiv/et/download/146356>
- 19) Jarani, J., Muca, F., Dojka, I., Qefalia, D., & Spahi, A. (2015). *A historical perspective of the organization and functioning of the physical education system in Albania*. In P. D. Pavlovic, N. Zivanovic, A. Branislav, & K. P. Babic (Eds.), *History of physical education in Europe I* (pp. 24-38). University of Pristina, Faculty of Sport and Physical Education in Leposavic.
- 20) Kalmus, V., Masso, A., Linno, M. (2015). Kvalitatiivne sisuanalüüs. K. Rootalu, V. Kalmus, A. Masso, ja T. Vihalemm (toim), *Sotsiaalse analüüsi meetodite ja metodoloogia õpibaas*. <https://samm.ut.ee/kvalitatiivne-sisuanalyys/>
- 21) Krull, E., & Trasberg, K. (2006). *Changes in Estonian general education from the collapse of the Soviet Union to EU entry*. Faculty of Education, Tartu University.
<https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED495353.pdf>

- 22) Lepik, K., Harro-Loit, H., Kello, K., Linno, M., Selg, M., Strömpl, J. (2014). Intervjuu. Rootalu, K., Kalmus, V., Masso, A., Vihalemm, T(toim). *Sotsiaalse analüüsi meetodite ja metodoloogia õpibaas*. <https://samm.ut.ee/intervjuu/>.
- 23) Liikumisõpetuse koduleht. (i.a a). *Tutvustus*. Viimati külastatud 20.08. 2024, <https://liikumisopetus.ee/ainekava/tutvustus/>
- 24) Liikumisõpetuse koduleht. (i.a b). *Muutused*. Viimati külastatud 20.08. 2024, <https://liikumisopetus.ee/muutused/>
- 25) Mandukwini, N. (2016). *Challenges towards curriculum implementation in high schools in Mount Fletcher district, Eastern Cape*. Master's thesis, University of South Africa, Pretoria. oai:uir.unisa.ac.za:10500/22251
- 26) Meier, S., Raab, A., Höger, B., & Diketmueller, R. (2021). "Same, same, but different?!" Investigating diversity issues in the current Austrian national curriculum for physical education. *European Physical Education Review*, 28(1), 1356336X211027072. <https://doi.org/10.1177/1356336X211027072>
- 27) Meng, X., Horrell, A., McMillan, P., & Chai, G. (2020). "Health first" and curriculum reform in China: The experiences of physical education teachers in one city. *European Physical Education Review*, 27(1), 1356336X20977886. <https://doi.org/10.1177/1356336X20977886>
- 28) Ministry of Education (MoE). (2018). National pre-tertiary curriculum framework for developing subject curricula. National Council for Curriculum and Assessment, Ministry of Education, Accra, Ghana.
- 29) Ministry of Education (MoE). (2019). Physical education curriculum for primary schools (Basic 1-6). National Council for Curriculum and Assessment, Ministry of Education, Accra, Ghana.
- 30) Nova Scotia Department of Education (NSDE). (1999). *Physical education curriculum: Grades 7–9*. Halifax, NS: The Author.
- 31) Ntumi, S., Agbenyo, S., Tetteh, A., Yalley, C. E., Yeboah, A., & Nimo, D. G. (2023). Teacher preparedness and implementation of the national pre-tertiary education curriculum framework in Ghana. *Journal of Educational Research and Practice*, 13(1), 251-269. <https://doi.org/10.5590/JERAP.2023.13.1.18>
- 32) Null, J. W. (2011). *Curriculum : from theory to practice*. Plymouth: Rowman & Littlefield. 1 -11.

http://daneshnamehicsa.ir/userfiles/file/Resources/Curriculum__From_Theory_to_Practice.pdf

- 33) Olev, A., & Alumäe, T. (2022). Estonian speech recognition and transcription editing service. *Baltic Journal of Modern Computing*, 10(3), 409–421.
<https://doi.org/10.22364/bjmc.2022.10.3.14>
- 34) Omondi, M. P. (2014). *Factors influencing implementation of curriculum in public primary schools in Ukwala Division of Siaya County, Kenya* (Doctoral dissertation, University of Nairobi).
- 35) Parkes, J., Fix, T. K., & Harris, M. B. (2003). What syllabi communicate about assessment in college classrooms. *Journal on Excellence in College Teaching*, 14(1), 61-83.
<https://citeseerx.ist.psu.edu/documentrepid=rep1&type=pdf&doi=3be9bb3dc97f838dcbcf880a0016e7bf1817efc2>
- 36) Pišot, R. (2012). Lifelong competency: Model of motor development. *Kinesiologia Slovenica*, 18(1), 35-46.
- 37) Põhikooli riiklik õppekava (PRÕK). (2023). Riigi Teataja (RT) I, 08.03.2023, 5.
<https://www.riigiteataja.ee/akt/129082014020?leiaKehtiv>
- 38) Põhikooli riiklik õppekava (PRÕK). (2011). Riigi teataja (RT) I, 14.01.2011, 1.
<https://www.riigiteataja.ee/akt/114012011001>
- 39) Põhikooli ja gümnaasiumi riiklik õppekava (PGRÕK). (2002). Riigi Teataja (RT) I 2002, 20, 116. <https://www.riigiteataja.ee/akt/162998>
- 40) Qin, J. (2024). *A comparative study on the concept and curriculum of physical education between China and the United States*. *Transactions on Social Science, Education and Humanities Research*, 5, 363–370. DOI:10.62051/8mvqkc23
- 41) Ruus, V.-R. (2005). *Formaalhariduse õppekavadest rõhuga üldharidusel*. Eesti Õpetajate Liit.
https://opetajateliit.ee/doc_files/formaalhariduse_oppekavadest_rohuga_uldharidusel_viive_riina_ruus.pdf
- 42) Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Intrinsic and extrinsic motivations: Classic definitions and new directions. *Contemporary Educational Psychology*, 25(1), 54–67.
<https://doi.org/10.1006/ceps.1999.1020>
- 43) Rétsági, E., Morvay-Sey, K., & Csányi, T. (2015). History and development of the Hungarian school physical education. In P. D. Pavlovic, N. Zivanovic, B. Antala, & K. M. Pantelic Babic (Eds.), *History of physical education in Europe I*. University of Pristina,

- Faculty of Sport and Physical Education in Leposavic FIEP Europe. 93-114.
<https://doi.org/10.13140/RG.2.1.4204.2960>
- 44) Rus, C., Talaghir, L.-G., Iconomescu, M., & Petrea, G. (2019). Curriculum changes in secondary school physical education and sport subject in the Romanian education system. *Revista de Cercetare si Interventie Sociala*, 66, 342. <https://doi.org/10.33788/rcis.66.20>
- 45) Salin, K., & Huhtiniemi, M. (2018). Physical education in Finland – After curriculum reform 2016. In *Physical education in secondary school: Researches, best practices, situation* (pp. 329–334). Faculty of Sport and Physical Education of University of Montenegro, Montenegrin Sports Academy, & FIEP.
- 46) Scheuer, C. (2015). The history of physical education in Luxembourg. In P. D. Pavlovic, N. Zivanovic, B. Antala, & K. M. Pantelic Babic (Eds.), *History of physical education in Europe* (Vol. I, pp. 156-172). University of Pristina, Faculty of Sport and Physical Education in Leposavic; FIEP Europe - History of Physical Education and Sport.
- 47) Slattery, J., & Carlson, J. F. (2005). Preparing an effective syllabus: Current best practices. *College Teaching*, 53(4), 159-164. <https://doi.org/10.3200/CTCH.53.4.159-164>
- 48) Shulman, L. S. (1986). Those who understand: Knowledge growth in teaching. *Educational Researcher*, 15(2), 4–14. <https://doi.org/10.2307/1175860>
<https://www.wcu.edu/WebFiles/PDFs/Shulman.pdf>
- 49) Sofo, S., & Asola, E. (2023). Ghana's new physical education curriculum for primary schools: An analysis and future directions. *Contemporary Journal of Education, Social Sciences and Humanities*, 6(1), 1–14. DOI:10.53103/cjess.v6i1.182
- 50) Stabback, P. (2016). *What makes a quality curriculum? Current and critical issues in curriculum and learning*. No. 2. Geneva: IBE-UNESCO (UNESCO International Bureau of Education). 17 - 31. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000243975>
- 51) Steers, J. (2014). Reforming the school curriculum and assessment in England to match the best in the world – A cautionary tale. *International Journal of Art & Design Education*, 33(1), 6–18.
- 52) Talaghir, L.-G., & Iconomescu, M. (2018). Study regarding the implementation of the innovative theoretical component in the school curriculum for physical education within the Romanian school system. *EDULEARN18 Proceedings*, 6169-6177.
<https://doi.org/10.21125/edulearn.2018.1472>
- 53) Thijs, A., & Van den Akker, J. (2009). Curriculum in development. Enschede: SLO. 9-12.
<https://www.slo.nl/publish/pages/18850/curriculum-in-development.pdf>

- 54) Transkriptor. (i.a). *Transkriptor: Speech to text*. Viimati külastatud 12.08.2024, <https://transkriptor.com/>
- 55) Truelove, S., Bruijns, B. A., Johnson, A. M., Burke, S. M., & Tucker, P. (2021). Factors that Influence Canadian Generalist and Physical Education Specialist Elementary School Teachers' Practices in Physical Education: A Qualitative Study. *Canadian Journal of Education / Revue Canadienne de l'éducation*, 44(1), 202–231. <https://www.jstor.org/stable/27089233>
- 56) Tuuling, T. (2021). *Eesti ja Austraalia geograafia ainekavade võrdlus ning Eesti geograafiaõpetajate arvamused ainekava eri aspektidele*. [Magistritöö, Tartu Ülikool, Loodus- ja täppisteaduste valdkond, Ökoloogia ja maateaduste instituut, Loodusteadusliku hariduse keskus]. Tartu Ülikool. <https://dspace.ut.ee/server/api/core/bitstreams/f564407a-60dd-49bf-9ca0-97f2ed80f01d/content>
- 57) Täht, S. (2017). *Kehalise kasvatus ainekava muutuse kommunikatsiooni analüüs*. [Magistritöö, Tartu Ülikool]. Tartu Ülikool. <http://hdl.handle.net/10062/56878>
- 58) van der Mars, H., Lawson, H., Mitchell, M., & Ward, P. (2021). Reversing policy neglect in U.S. physical education: A policy-focused primer. *Journal of Teaching in Physical Education*, 40, 1–15. <https://doi.org/10.1123/jtpe.2020-0240>
- 59) Vlček, P. (2019). *A critical analysis of the physical education curriculum in the Czech Republic*. Berlin, Saksamaa. Logos Verlag. 11 - 32 <https://www.logos-verlag.de/ebooks/OA/978-3-8325-4961-9.pdf>
- 60) Ward, P., Lawson, H., van der Mars, H., & Mitchell, M. (2021). 21st century physical education in the United States: Introduction to the special issue. *Journal of Teaching in Physical Education*, 40(1), 1–8. <https://doi.org/10.1123/jtpe.2020-0239>
- 61) White, A., & Schmidt, K. (2005). Systematic literature reviews. *Complementary Therapies in Medicine*, 13(1), 54-60. <https://doi.org/10.1016/j.ctim.2004.12.003>. PMID: 15907679
- 62) Yanti, I., Ilmi, D., Simbolon, A., Harbes, B., & Sumarni, W. (2023). The concept of curriculum innovation today. *GIC Proceeding*, 1, 184–193. <https://doi.org/10.30983/gic.v1i1.116>
- 63) Yli-Piipari, S. (2014). Physical education curriculum reform in Finland. *Quest-Illinois-National Association for Physical Education in Higher Education*. 66(4), 468-484. <https://doi.org/10.1080/00336297.2014.948688>

LISA 1 - NÄITED ERINEVATE MAADE KEHALISE KASVATUSE AINEKAVADE MUUTUSTEST

Kehalise kasvatuse ainekava muutused Albaanias

Instituti i kurrikulave dhe standarteve (2005) tõi välja, et enne 2010. aastat oli Albaania algklassides, põhikoolides ja keskkoolides kehaline kasvatus kaks korda nädalas ja tund kestis 45 minutit (Jarani et al., 2015). Algklassides andis kehalist kasvatust klassiõpetaja, aga põhikoolis ja keskkoolis kehalise kasvatuse õpetaja (Jarani et al., 2015). 2010 - 2011. aastal tehti kehalise kasvatuse ainekavas muudatus, mis oli seotud eelkõige keskkooliga. Keskkooli kehalise kasvatuse ainekava jaotati kaheks: kohustuslikuks põhiainekavaks ja vaba valikuga ainekavaks. Sellega seoses vähenes kehalise kasvatuse tundide arv keskkoolis. Kehalise kasvatuse põhiainekavas oli 10.klassis kaks kehalise kasvatuse tundi, mille kestuseks on 45. minutit. 11.klassis ja 12.klassis toimus suurem muutus, sest mõlema puhul vähendati kehalise kasvatuse tundide arvu. 11. klassis vähenes kehalise kasvatuse tundide arv ühe korrani nädalas ja 12. klassis polnud ühtegi kehalise kasvatuse tundi. Vaba valikuga ainekavas oli kehalist kasvatust 10.-12. klassis üks kord nädalas (Jarani et al., 2015). 2014 -2015. aastal muutus Albaania kehalises kasvatuses see, et algklassides tuli juurde lisaks üks tund ehk varasema kahe kehalise kasvatuse tunni asemel oli kolm kehalise kasvatuse tundi. Varasemalt andis kehalist kasvatust algklassides klassiõpetaja, aga 2014 - 2015. aastal andis ühte lisatundi kehalise kasvatuse õpetaja. Samuti lisandus põhikoolis kahele kehalise kasvatuse tunnile juurde üks kehalise kasvatuse tund. Keskkoolis tõusis kohustuslike kehalise kasvatuse tundide arv kolmeni (Jarani et al., 2015). *Instituti i kurrikulave dhe standarteve* (2005) tõi välja, et 2005 - 2006. aastal muudeti kehalise kasvatuse ainekava, mis koosnes kuuest valdkonnast (Jarani et al., 2015). Nendeks oli kehalise kasvatuse tundides omandatud teadmised, populaarsed mängud, liikumisoskused, manipulatiivsed oskused, vahendi käsitlemisoskus, rütmiline tantsimine ja liikumisoskused. Spordialadeks oli koolis pallimängud nagu jalgpall, korvpall, võrkpall ja käsipall. Lisaks tehakse kergejõustikku, võimlemist ja suusatamist. Spordialad valiti välja vastavalt kooli võimalustele. Need valdkonnad jäid algusest peale samaks kuni 2014-2015. aastani (Jarani et al., 2015).

Kehalise kasvatuse ainekava muutused Ungaris

2003. aastal muudeti Ungaris riiklikku õppekava (Rétsági et al., 2015). Uus õppekava tegi läbi mitmeid muudatusi, aga jättis alles eelmise õppekava põhijooned. Üheks uuenduseks oli see, et võeti välja detailne sisu ja nõuded. Uus õppekava oli avatum ja andis õpetajatele vabaduse mida ja kuidas õpetada. Õppekavas oli toodud välja erinevad oskused, võimed ja pädevused, mida õpilased peaksid omandama, aga ei toodud välja millises klassis neid õpetama pidi (Rétsági et al., 2015). 2003. aasta kehalise kasvatuse ainekavas pöörati tähelepanu lisaks liikumisoskuste arendamisele ka sotsiaalsete, emotsionaalsete ja vaimsete oskuste arendamisele. Lisaks oli ainekavas tähtsal kohal eneseväljenduse ja eneseteostuse arendamine läbi liikumise ja kehalise kasvatuse. Uues ainekavas pöörati tähelepanu kehalise kirjaoskuse arendamisele ja omandamisele, et õpilastest saaksid iseseisvad liikujad, kes väärtustavad teadlikku ja tervislikku eluviisi (Rétsági et al., 2015). 2012. aastal võeti vastu uus riiklik õppekava. Õpetajatel oli piisavalt valikuvõimalusi, et luua kooli kehalise kasvatuse ainekava vastavalt kooli võimalustele (Rétsági et al., 2015). Võrreldes varasema õppekavaga oli uues toodud välja vähem pädevusi. Kehalise kasvatuse 2012. aasta riikliku õppekava kohaselt oli kehalise kasvatuse õpetajatel võimalus valida kahe variandi vahel. Esimeseks võimaluseks oli teha 5 kehalise kasvatuse tundi nädalas (Rétsági et al., 2015). Teiseks võimaluseks oli teha 3 kehalise kasvatuse tundi nädalas, lisaks 2 tundi õppekavavälist sporditegevust (Rétsági et al., 2015). Sellised muudatused ainekavas tähendasid suurt muutust Ungari kehalise kasvatuse tundides, sest paljudes koolides oli eelnevalt kehalise kasvatuse tunde 2 korda nädalas. 2012. aasta kehalise kasvatuse ainekava puhul pöörati tähelepanu tervislikule terviseedendamisele ja talentide toetamisele. Uus ainekava oli tervisele orienteeritud ja ainekava keskendus õpilaste isikliku arengu toetamisele ning sotsiaalsete oskuste arendamisele. 2003. aasta ainekavas toodi sisse kehaline kirjaoskus, mida peeti ka selle ainekava puhul oluliseks. Uue ainekava eesmärk oli toetada õpilaste kehalist kirjaoskust ja liikumiskultuuri ning samal ajal edendati õpilaste teadmisi ja isiklikku arengut. Lisaks toodi sisse uuendus, mis oli seotud interdistsiplinaarsete teadmistega, mis tähendas, et kehalise kasvatuse tundi integreeriti erinevaid valdkondi nagu hügieen, füsioloogia, ajalugu, etnograafia, kommunikatsioon ja liikumine vabal ajal. 2012. aasta kehalise kasvatuse ainekavas õpitakse 1.-4. klassis liikumisoskuste arendamist ja 5.-8. klassis kehalise kirjaoskuse ja spordialade spetsiifiliste oskuste arendamist. Uues ainekavas väärtustati kehalise kasvatuse õppimist läbi mänguliste tegevuste. Samuti võeti arvesse õpilase individuaalseid eripärasid (Rétsági et al., 2015). Csányi koos kaasautoritega (2015) tõid välja, et 2012. aastal käivitati projekt T.E.S.I, mis keskendus kolmele olulisele valdkonnale, millest esimene oli seotud kehalise kasvatuse strateegilise plaani loomisega, mis sai nimeks „Kehalise

kasvatuse strateegia 2020“ (Rétsági et al., 2015). „Kehalise kasvatuse strateegia 2020“ peamised eesmärgid olid seotud infrastruktuuri, inimressursside, õpetaja kvalifikatsiooni ja ainekava arendusega. Teine valdkond oli seotud koolitusprogrammiga, mille eesmärgiks oli koolituseraamistiku loomine ning vajalike ressursside leidmine ja loomine. Csányi koos kaasautoritega (2015) töid välja, et sellest tulenevalt oli vaja luua uusi raamatuid, videoid ja muid vahendeid, mis aitaksid lihtsustada uue kehalise kasvatuse riikliku õppekava rakendamist (Rétsági et al., 2015). Csányi koos kaasautoritega (2015) töid välja, et T.E.S.I projekti viimaseks eesmärgiks oli luua uus hindamissüsteem, sest oli vajadus struktureeritud hindamissüsteemi järele (Rétsági et al., 2015).

Kehalise kasvatuse ainekava muutused Itaalias

2004. aasta võeti vastu uus Itaalia kehalise kasvatuse ainekava. Ainekava sai uueks nimeks “Liikumisteadus ja sport” (Colella et al., 2024). Uus ainekava sisaldas spetsiifilisi õpitulemusi, mis olid jaotatud ära klasside vahel vastavalt oskustele ja teadmistele. Vastavad õpitulemused tuli saavutada iga aasta lõpuks (Colella et al., 2024). Bertagna (2004) tõi välja, et õpitulemused olid seotud liikumisoskuste, üldiste kehaliste võimete, spetsiifiliste kehaliste võimete, tajumis- ja koordinatsiooni oskuste arendamisega (Colella et al., 2024). Ainekava kohandamisel pidid kehalise kasvatuse õpetajad arvestama klasside individuaalsete eripäradega ja võimetega (Colella et al., 2024). Artiklis olid välja toodud erinevad õpitulemused, mis on olulised 1-5. klassis. Nendeks olid liikumine, eneseväljendus, mäng ja sport ning haridus ja sotsiaalne elu. 2007. aastal võeti vastu uus kehalise kasvatuse ainekava (Colella et al., 2024). Ainekava sai uueks nimeks “Keha ja liikumine.” Uus ainekava on kokkuvõtlikum kui eelmine ainekava. Õpitulemusi oli vähem, mis tegi ainekava avatavamaks ja õpetaja sai rohkem ise otsustada mida ja kuidas tegi (Colella et al., 2024). 2007. aasta ainekava jagunes nelja valdkonda. Need olid seotud taju-, liikumis-, koordinatsioonioskuste ja miimika arendamisega läbi tegevuste ja kehaväljenduse. Lisaks olid need seotud liikumisoskuste õppimisega läbi mängude, individuaal- ja meeskonna alade, koostöö, ohutuse ja tervise edendamise kaudu (Colella et al., 2024). Oluliseks peeti ainekavas liikumispädevust (Pišot, 2012). Algklassides oli olulisteks eesmärkideks eneseteadvuse areng läbi põhioskuste õppimise, väljendusoskuse areng läbi muusika, arusaamine tervisliku toitumise ja aktiivsete eluviiside seostest ja liikumisoskuste õppimine ja arendamine (Colella et al., 2024). Uude ainekavasse jäi alles mänguline liikumine, mis oli ka eelmises ainekavas. Õpilased õppisid läbi mängude ja spordikogemuse üksteist austama ja saavad aimu reeglitest. Lisaks aitas mänguline tegevus kaasa liikumis- ja sotsiaalsete oskuste arengule (Colella et al., 2024). 2012. aastal võeti vastu uus Itaalia kehalise kasvatuse ainekava (Colella et al.,

2024). Ainekava uueks nimeks sai “Liikumisõpetus.” Muutused uues ainekavas olid seotud põhiteemade, õpitulemuste, pädevuste ja eesmärkidega. Uues ainekavas muutus konkreetsemaks oskuste ja teadmiste terminoloogia. Liikumisõpetuse ainekavas oli vähem põhiteemasid ja õpitulemusi kui eelmises ainekavas. Algastmes oli olulisel kohal mäng ja sport, mis oli tugevas seoses õpitulemustega. Algklassides pöörati tähelepanu liikumisoskuste, emotsioonide ja suhete arendamisele ning koostööle. Läbi kehalise aktiivsuse ning mängu ja spordi arendati õpilaste enesetunnetust ja liikumisoskuseid. Uus ainekava integreeris erinevaid õppeaineid, mis aitasid kaasa õpilaste väärtuste laienemisele läbi liikumisõpetuse. Peeti oluliseks tervise arendamist läbi kehaliselt aktiivse elustiili. Ainekavas väärtustati kehalise kirjaoskuse arendamist ja selle arengu toetamiseks saavutati vajalikud eesmärgid kooliastme lõpuks (Colella et al., 2024) Uues ainekavas oli probleemiks see, et klassiõpetajad ei olnud piisavalt haritud ja valmis, et anda liikumisõpetuse tunde, mistõttu oli hakatud Itaalias looma õpetajatele koolitusi, mis aitasid neid uue ainekava rakendamisel. Lisaks tõid klassiõpetajad välja, et neil puudus koostöö liikumisõpetajatega, mis raskendas ainekava läbiviimist (Colella et al., 2024).

Kehalise kasvatuse ainekava muutused Austrias

Austrias hakati olulist tähelepanu pöörama mitmekesisusele ja teistest eristuvatele õpilastele koolis, mida põhjustas kaasava hariduse laienemine maailmas (Meier et al., 2021). Kaasava hariduse levik koolis nõudis kehalise kasvatuse õpetajatelt uusi oskusi ja pädevusi, kuidas toime tulla teistest eristuvate õpilastega. Tant ja Watelain (2016) tõid välja, et kehalise kasvatuse õpetajad tundsid ennast selles valdkonnas ebakindlalt ja neil puudus ettevalmistus kuidas toetada teistest eristuvate õpilaste vajadusi (Meier et al., 2021). Hutzler et al (2019) tõi välja, et õpetajad vajasisid täiendkoolitusi ja toetust (Meier et al., 2021). RH (2008) tõi välja, et Austrias võeti 2000. aastal vastu põhikooli riiklik kehalise kasvatuse ainekava ja 2004. aastal gümnaasiumi riiklik kehalise kasvatuse ainekava (Meier et al., 2021). RH (2008) tõi välja, et neid uuendati kuna puudusid spetsiifilised hindamiskriteeriumid ja need olid ebamääraselt sõnastatud (Meier et al., 2021). Lisaks oli vajadus standardiseeritud õpitulemuste järele (Meier et al., 2021). BMB (2016) tõi välja, et 2016/2017 õppeaastal võeti vastu uus riiklik kehalise kasvatuse ainekava gümnaasiumi jaoks ja BMB (2018) tõi välja, et 2018. aastal üldine riiklik õppekava gümnaasiumi jaoks (Meier et al., 2021). 2018. aasta riiklikus õppekavas olid sees mitmekesisuse teema, mis oli palju spetsiifilisem ja ulatuslikum kui Austria riiklikus kehalise kasvatuse ainekavas (Meier et al., 2021). Kehalise kasvatuse ainekavas ei arvestatud individuaalseid erinevusi ja hindamisel ei olnud arvestatud mitmekesisusega, seda ei tunnustatud tugevusena vaid puudusena. Õpilasi hinnati üldise mõõdupuu alusel, mistõttu oli see individuaalsete eelduste tõttu mõnele õpilasele saavutamatu (Meier et al., 2021, Giese & Ruin, 2018).

Kehalise kasvatuse ainekava muutused Hiinas

MoE (2001b) tõi välja, et 2001. aastal võeti Hiinas vastu uus õppekava 1. - 6. klassile ja 7. - 12. klassile (Meng, et al., 2020). MoE (2001b) sõnul jäi 1. - 6. klassis ainekava nimeks kehaline kasvatus, aga 7. - 12. klassis muudeti see kehaliseks kasvatuseks ja terviseks (Meng, et al., 2020). MoE (2001b) tõi välja, et esimest korda lisati kehalise kasvatuse ainekavale juurde tervise mõiste, mis tekitas seose tervise ja hariduse vahel (Meng, et al., 2020). Jin (2011) tõi välja, et varasemalt olid Hiina kehalise kasvatuse ainekavad seotud Nõukogude Liiduga, mille eesmärgiks oli arendada ennast füüsiliselt sõjalise väljaõppe eesmärgil (Meng, et al., 2020). Ji (2019) sõnul võeti 2011. aastal vastu uus õppekava (Meng, et al., 2020). MoE (2011a) tõi välja, et algklasside ja keskkooli kehalise kasvatuse nimi asendus kogu riigis kehalise kasvatuse ja tervise ainekavaga (Meng, et al., 2020). MoE (2011b) sõnul on uue kehalise kasvatuse ja tervise õppeaine eesmärk oli arendada kehalist kirjaoskust koos praktiliste tegevustega väljas (Meng, et al., 2020). Lisaks tõi MoE (2011b) välja, et eesmärgiks oli tervise edendamine (Meng, et al., 2020). MoE (2011b) sõnul said õpetajad uue õppekava uuendusel juurde autonoomiat, et ise vastavalt piirkonna võimalustele ja vajadustele luua sobib ainekava (Meng, et al., 2020). MoE (2011b) tõi välja, et siiski pidid nad järgima õppekava kohustuslikke põhimõtteid ja eesmärke (Meng, et al., 2020). Suurimaks uuenduseks uue ainekava puhul oli, et võeti kasutusele eksamid kehalise kasvatuse ja tervise õppeaines (Meng, et al., 2020). Võrreldes 1992. aasta ainekavaga oli uus ainekava avatum ja vähem detailsem. Probleemiks oli see, et Hiina õpetajatele meeldis kui ainekava oli üksikasjalik, kus oli kõik vajalik kirjas (Meng, et al., 2020). Uus õppekava ei olnud enam nii teadmispõhine kui eelmine ja kasutas laiemat käsitlust, põhimõtteid ja eesmärke. Huang et al (2018) töid välja, et õpetajate sõnul tõi uus õppekava juurde palju lisatööd (Meng, et al., 2020). Uue õppekava puhul mindi õpetajakeskselt õpikäsitluselt üle õpilaseskeelsele. Uues õppekavas oli probleemiks see, et õpetajatel puudus tugi, ressursid ja teadmised, et uut kehalise kasvatuse ja tervise ainekava rakendada. Samuti ei olnud piisavalt täiendkoolitusi (Meng, et al., 2020). Üldiselt pööratakse Hiina kehalises kasvatuses tähelepanu õpilaste kehalisele vormile ja tervislikule arengule. Kehalises kasvatuses arendati spordioskuseid, konkurentsivõimet, enesejuhtimisvõimet ja meeskonnatööd (Ward et al., 2021). Arendati liikumisvõimeid ja sportlike võimeid, et aidata kaasa spordioskuste arengule (Qin, 2024). Hiina kehalises kasvatuses oli olulisel kohal füüsilise kirjaoskuse areng (Ward et al., 2021). Hiina koolides õpetati õpilastele kehalise kasvatuse ja liikumise mõjust nende füüsilisele ja vaimsele tervisele, et arendada nende terviseteadlikkust (Qin, 2024). Lisaks õpiti spordi ja kehalise kasvatuse eetilisi põhimõtteid, väärtusi ja reegleid (Qin, 2024; Ward et al., 2021). Hiina kehalise kasvatuse ainekavas

väärtustati ka traditsioonilist spordikultuuri (Qin, 2024). Hiinas pöörati tähelepanu kehalise kasvatuses õpetajate professionaalsele arengule ja tehti rohkem täiendkoolitusi, et tõsta kehalise kasvatuses kvaliteeti ja parandada õpetajate taset (Ward et al., 2021). Hiinas kasutati hindamiseks kvantitatiivset ja kokkuvõtvat hindamist. Kvantitatiivse hindamise puhul kasutati teste, eksameid ning hinnati õpilaste oskusi ja taset. Kokkuvõtva hindamise puhul arvestati lisaks õpilaste sporditulemustele ka osalust ja meeskonnatööd. Hiinas oli tsentraliseeritud korraldus, mis tähendas seda, et kehalise kasvatuses ainekava otsused tehakse riiklikul tasandil. Ainekava puhul oli ette antud riiklikud juhised, mida õpetajad pidid järgima. Õpetajatel oli piiratud võimalused, et arvestada koolide ja õpilaste eripäradega. Järgitakse ühtset ja järjepidevat haridussüsteemi, mis võib vähendada koolide ja õpetajate autonoomiat (Qin, 2024).

Kehalise kasvatuses ainekava muutused Ameerikas

Ameerika kehalises kasvatuses pöörati tähelepanu füüsilise tervisele ja sotsiaalsete oskuste arengule. Samuti oli tähtsal kohal õpilaste individuaalne areng. Kehalises kasvatuses arendati spordi oskuseid, kirjaoskust, meeskonnatööd, enesekindlust ja spordi teadmisi (van der Mars et al., 2021). Spordioskuste puhul pöörati tähelepanu liikumisoskuste arengule. Ameerika kehalise kasvatuses ainekavas oli sees tervisliku toitumise valdkond (Qin, 2024). Olulisel kohal oli juhtimisoskuse arendamine (van der Mars et al., 2021). Ameerika kehalise kasvatuses põhiväärtused olid seotud konkurentsi teadlikkuse ja kodaniku vastutusega. Läbi kehalise kasvatuses õpiti reegleid, austust ja vastutust (Qin, 2024). Autorid Huo ja Zhu (2020) töid välja, et väärtustati seda, et õpilastest saaksid elukestvad liikujad, kes tunnevad liikumisest rõõmu (Qin, 2024). Ameerikas pandi suurt rõhku kooli- ja kogukonna spordile. Ameerikas oli probleemiks ressursside ja vahendite puudus ja ebavõrdne jaotamine koolide vahel. Ameerika koolides oli õpetajatel suur autonoomia, sest kehalise kasvatuses õpetajad said ise otsustada mida ja kuidas nad tegid vastavalt oma kooli võimalustele ja õpilaste eripäradele. Ameerikas kasutati hindamiseks kokkuvõtlikut ja individuaalset hindamist. Hindamisel võeti arvesse õpilaste individuaalset arengut ja sotsiaalseid oskuseid. Kehalises kasvatuses tunnistasid õpilased vaatlemist, salvestamist ja enesehindamist. Kehalises kasvatuses tundides oli olulisel kohal ka tagasisidestamine (Qin, 2024).

Kehalises kasvatuses ainekava muutused Ghanas

2019. aastal võeti Ghanas vastu uus kehalise kasvatuses ainekava (Sofa & Asola, 2023). Uue kehalise kasvatuses ainekava eesmärkideks oli arendada õpilaste kirjaoskust ja anda õpilastele teadmised, oskused ja hoiakud liikumise ja tervisliku eluviisi jaoks (MOE, 2019). Ainekavas väärtustati valdkondi, mis oli seotud meeskonnatöö, ausa mängu ja teiste austamisega. Samuti peeti

oluliseks seda, et õpilastest saaksid vastutustundlikud inimesed. Ainekavas oli sees liikumisoskuste arendamine, sport, muusika ja tants. Samuti hinnati uues ainekavas kehalise kasvatuses integreerimist teiste õppeainetega (MOE, 2019). Eelmine kehalise kasvatuses ainekava oli tulemustepõhine, aga uus õppekava oli õpitulemuste põhine. Eesmärgiks oli parandada õpilaste kriitilise mõtlemise ja probleemide lahendamise oskust (MOE, 2018; MOE, 2019). Uues kehalise kasvatuses ainekavas oli kokku 5 valdkonda, millest esimene oli seotud liikumisoskuste ja liikumispädevusega mängu, spordi, võimlemise ja tantsu valdkonnas. Teine valdkond oli seotud teadmistega liikumise teooriate, põhimõtete ja strateegiate valdkonnas. Kolmas valdkond tõi välja, et õpilane pidi oskama hinnata ja säilitada oma füüsilise võimekuse taset. Neljas valdkond oli seotud teadmistega, mis oli seotud füüsilise vormisoleku põhimõtete ja strateegiatega, et parandada sooritusvõimet ja üldist tervist. Viimane standard oli seotud õpilaste käitumisega ja suhetega. Uue kehalise kasvatuses õppekava tugevuseks oli see, et õppekaval on terviklik lähenemisviis, kus oli sees erinevad spordialad ja mängud. Samuti oli õppekava kooskõlas riiklike standarditega (MOE, 2019). Tugevuseks oli ka see, et Ghana kehalise kasvatuses ainekava arvestas Ghana traditsioonilisi tegevusi ja tavasid. Ainekavas õpetati erinevaid Aafrika mänge, tantse ja tutvustatakse Aafrika muusikat. Tänu sellele õppisid õpilased väärtustama oma kultuuri ja traditsioone (MOE, 2019; Ntumi et al., 2023). Ghana ainekavas integreeriti kehalise kasvatuses tundi ka teisi õppeaineid (MOE, 2019). Ghana uue kehalise kasvatuses ainekava negatiivseks küljeks oli puuduv õpetajate koolitus ja tugi (Sofu & Asola, 2023). Õpetajatel puudusid õppematerjalid ja ressursid, et õppekava rakendada (Ntumi et al., 2023; Sofu & Asola, 2023). Samuti ei olnud õpetajad ainekava raamistikuga kursis (Ntumi et al., 2023). Ülikooli kehalise kasvatuses õppes puudusid teemad, mis olid seotud algkooli ja lasteaiaga, mistõttu oli õpetaja koolitus puudulik (Sofu & Asola, 2023).

Kehalise kasvatuses ainekava muutused Rumeenias

Rumeenia uus põhikooli kehalise kasvatuses ja spordi ainekava töötati välja 2017. aastal. Kehalises kasvatuses oodati ainekava uuendamist, sest eelmine ainekava oli kasutusel alates 2009. aastast ja ainekava vajab uut lähenemist (Rus et al., 2019). Uues ainekavas oli endiselt sees üldpädevused, mis keskendusid liikumistegevustele, mis väärtustasid tervist ja soodustasid tervislikke eluviise. Uues ainekavas vähendati üldpädevuste arvu 5-lt 3-le (Rus et al., 2019). Eelmises ainekavas oli sees üldpädevus, mis oli seotud spetsiifilise terminoloogia ja mõistete õppimisega kehalises kasvatuses, mida enam uues ainekavas ei ole. Samuti võeti välja üldpädevus, mis oli seotud kehakeele ja mitteverbaalse suhtlemise mõistmisega (Rus et al., 2019). Praeguse ainekava puhul olid üldpädevused seotud käitumisnormide ja reeglitega ning liikumisoskuste arendamisega ja tervise

edendamise läbi regulaarse kehalise treeningu. Üldpädevuste juures peeti oluliseks tulemust ja sooritust (Rus et al., 2019). 2017. aasta ainekavas oli toodud välja õpitulemused, mis olid seotud spordialadega ja oskuste arendamisega, mis ei olnud kooskõlas üldiste eesmärkidega nagu tervise edendamine ja tervislik eluviis. Need õpitulemused olid üle võetud eelmisest ainekavast (Rus et al., 2019). Õpitulemused jagunesid kuude valdkonda, nendeks oli liikumistegevuste korraldamine, tervislik füüsiline areng, liikumisoskused, spordialad, hügieen ning käitumine ja suhtlemine (Rus et al., 2019). Ministry of National Education (2017) tõi välja, et õpitulemustes pandi suuremat rõhku liikumisoskuste arendamisele ja spordialadele ning jäeti kõrvale suhtlemise ja hügieeni teemad (Rus et al., 2019). Selle tulemusena võisid jääda õpilased kõrvale, kes ei suutnud liikumisoskuseid õigesti omandada ja see võis negatiivselt mõjuda sotsiaalsete oskuste arendamisele (Rus et al., 2019). Õpitulemused olid väga sarnased võrreldes eelmise ainekavaga, kus olid olulisteks spordialadeks kergejõustik, võimlemine ja sportmängud (Rus et al., 2019). Võimlemise puhul muutus ainekavas see, et võeti 5.klassis 5 akrobaatilise elemendi asemel kasutusele 11 akrobaatilist elementi, mistõttu tegi see uue ainekava palju keerulisemaks. Üleüldiselt oli sisu väga tulemuste keskne ja ei olnud seotud tervisliku eluviisi arendamisega. Ainekavas oli palju teoreetilisi komponente, kuid polnud välja toodud, kuidas seda õpilastele õpetati. Uue ainekava kõige suuremaks uuenduseks oli kehalise kasvatuse ja spordi õpik, mis võeti kasutusele 5. klassi õpilastele 2017.-2018. aastal, et nad saavad kõigepealt selgeks teoreetilise osa ja seejärel said rakendada seda praktiliselt (Talaghir & Iconomescu, 2018). Probleemiks oli see, et sellel puudusid hindamiskriteeriumid ja selged juhised, kuidas õpikut kasutada. Võeti kasutusele ka uus hindamissüsteem, kuna eelmist hindamissüsteemi ei olnud 18 aastat üle vaadatud. Uus hindamissüsteem põhines üldpädevuste testimisel ja oli kooskõlas üldiste eesmärkidega. Hindamissüsteem oli tulemustele orienteeritud. Hindamisel keskenduti üldpädevustele ja sooritatud tulemustele, aga puudusid skaalad või kriteeriumid, mille põhjal õpilasi hinnati (Rus et al., 2019). Ministry of National Education (2017) sõnul võeti lisaks kasutusele uued hindamismeetodid, milleks olid projektid, õpimapp, enesehindamine, paarishindamine ja õpilaste käitumise jälgimine (Rus et al., 2019).

Kehalise kasvatuse ainekava muutused Luksemburgis

2009. aastal võeti Luksemburgis vastu uus kehalise kasvatuse ainekava (Scheuer, 2015). Järgnevad autorid tõi välja (Ministère de l'Éducation Nationale et de la Formation professionnelle, 2009; Scheuer, 2010; Scheuer, 2014), et uues ainekavas väärtustati nii individuaalset arengut läbi liikumise, mängude ja spordi kaudu kui ka kultuurilist ja sotsiaalset osalemist läbi liikumise, mängude ja spordikultuuri (Scheuer, 2015). Viimase puhul valmistati õpilasi ette, et neist saaksid teadlikud ja täisväärtuslikud liikujad, kes suudavad arendada oma võimeid, oskusi ja teadmisi ning suudavad

mõista spordikultuuri ja teha teadlikke otsuseid spordiga seotud küsimustes. Uues ainekavas peeti oluliseks mitmekesisust ja erinevaid vaatenurki, et õpilased õpiksid spordi ja liikumise laiemat tähendust ja mõju. Autorid tõid välja (Ministère de l'Education Nationale et de la Formation professionnelle, 2009; Scheuer, 2010; Scheuer, 2014), et tähtsal kohal oli ka eneserefleksioon ja ennastjuhtiv autonoomia (Scheuer, 2015). Autorite (Ministère de l'Education Nationale et de la Formation professionnelle, 2009; Scheuer, 2010; Scheuer, 2014) sõnul oli uus ainekava pädevustele orienteeritud ja koosnes kuuest pädevus valdkonnast (Scheuer, 2015). Nendeks olid tervist ja taju toetavad liikumistegevused, sotsiaalsed ja integreerivad liikumistegevused, kehalistele võimetele ja tulemustele orienteeritud liikumistegevused, mängudele orienteeritud liikumistegevused, keha liikumise ja esinemisega seotud liikumistegevused ning seikluse ja riskiga seotud liikumistegevused (Scheuer, 2015). Autorid (Ministère de l'Education Nationale et de la Formation professionnelle, 2009; Scheuer, 2010; Scheuer, 2014) tõid välja, et ainekavas oli sees kohustuslikud miinimumstandardid, mida iga õpilane pidi teatud klassis omandama (Scheuer, 2015). Pädevused olid seotud mitmekesisuse ja erinevate vaatenurkadega, mis olid kooskõlas ainekava eesmärkidega. Uus ainekava oli avatud ja jättis õpetajatele valikuvõimalused, kuidas ja mida teha. Autorite (Ministère de l'Education Nationale et de la Formation professionnelle, 2009; Scheuer, 2010) sõnul said koolid otsustada milline oli nende kehalise kasvatuse ainekava sisu, õpetamismeetodid ja hindamisprotsessid vastavalt kooli tingimustele (Scheuer, 2015). Autorite (Ministère de l'Education Nationale et de la Formation professionnelle, 2009; Scheuer, 2010) sõnul erines uus ainekava eelmisest ainekavast selle poolest, et see oli vähem suunatud sooritusele ja väärtustati rohkem tervist, individuaalset arengut ja mitmekülgsust (Scheuer, 2015).

Kehalise kasvatuse ainekava muutused Soomes

2016. aasta kehalise kasvatuse ainekava põhieesmärgiks oli õpetada liikumisoskuseid, aga liikuda eemale spordialadest nagu võrkpall, võimlemine, kergejõustik ja murdmaasuusatamine (Salin & Huhtiniemi, 2018). Oluline oli tuua sisse spordialasid, mis arendasid uusi ja väärtuslikke oskusi. Uues ainekavas peeti oluliseks punktiks õpilaste psühholoogiliste vajaduste rahuldamist, mille eesmärgiks oli tõsta autonoomiat, kompetentsust ja seotust. Kehalise kasvatuse tundides oli suur roll ka sisemisel motivatsioonil. Uues ainekavas pöörati tähelepanu tajumis- ja motoorsete oskustele ja otsuste tegemisele. 1. - 2. klassis õpiti tajuoskusi ja liikumisoskusi. Samuti peeti oluliseks koostööd ja sotsiaalsete oskuste arendamist. Tegevusi tehti läbi mängude, et õpilastel tekiksid positiivsed kogemused. 3. - 6. klassis hakati tähelepanu pöörama praktilistele tegevustele, mis aitasid arendada ja täiustada erinevaid liikumis- ja sotsiaalseid oskusi. 7. - 9. klassis peeti oluliseks koos treenimist

ning õpitu rakendamist. Tähelepanu pöörati ka mina-pildi arendamisele. Uue ainekava kohaselt jagunes hindamine kaheks: liikumisoskuste õppimine ja teadmised kehalise kasvatuse kohta ning kaasa töötamine kehalise kasvatuse tundides. Hindamine jagunes võrdselt kahe valdkonna vahel ja oluliseks ei peetud sooritust vaid individuaalset arengut. Ainekavas suurendati kujundavat hindamist ja vähendati kokkuvõtvat hindamist. Kujundava hindamise puhul keskendusid õpetajad tagasisidele ja õpilaste individuaalsele arengule ja eesmärkidele. Kokkuvõtvat hindamist kasutati semestri lõpus, aga hindeid ei saanud õpilased kuni 5. klassini. Ainekavas oli olemas ka hindamise juhised igale klassile (Salin & Huhtiniemi, 2018). 2016. aasta kehalise kasvatuse ainekavas võeti kasutusele tagasisidesüsteem Liigu! (Move!), et parandada õpilaste füüsilist funktsionaalset võimekust. See oli kohustuslik kõikidele 5. ja 8. klassi õpilastele. Selle eesmärgiks oli anda tagasisidet õpilastele ja vanematele füüsilise funktsionaalse võimekuse kohta. Õpilased ja nende vanemad said individuaalset tagasisidet. Lisaks koguti anonüümselt andmeid ka rahvusvaheliselt, et teada saada milline oli füüsilise funktsionaalse võimekuse tase 5. ja 8. klassi õpilastel. Anonüümsed andmed salvestati riiklikku andmebaasi. See koosnes mitmest testist, mis sisaldasid vastupidavust, kiirust, jõudu, painduvust ja liikumisoskusi, mida testiti kehalise kasvatuse tundide ajal. Testi tulemused saadeti õpilastele, vanematele ja kooliõele. Koos õpilaste, vanemate ja arstidega analüüsiti testitulemusi, et saada teada milline oli lapse füüsiline funktsionaalne võimekus ja üldine terviseseisund (Salin & Huhtiniemi, 2018).

LISA 2 - ERINEVATE MAADE KEHALISE KASVATUSE ÕPETAJATE ARVAMUSED AINEKAVADE MUUTUSTEST

Inglismaa õpetajate arvamused ainekava muutustest

Toon välja mõned eesmärgid, mis olid toodud Inglismaa kehalise kasvatuse ainekavas. Nendeks olid, et ainekava innustab kõiki õpilasi silma paistma võistluslikkus spordis ja muudes füüsilistes tegevustes (DfE, 2013). Samuti pidi ainekava tagama, et õpilased peavad oluliseks tervislikku ja aktiivset eluviisi. Oluliseks peeti ka ainekavas väärtusi nagu ausus ja austus. Põhikooli õpilastele tuli ainekava põhjal õpetada kasutama erinevaid taktikaid, strateegiaid ja arendama tehnikat ja oskusi erinevates spordialadel, et ületada võistluste ajal vastane. Õpilased pidid õppima kuidas analüüsida ja parandada oma sooritust. Lisaks pidid õpilased osalema spordivõistlustel. Õpilased pidid oskama ainekava põhjal erinevaid tantsustiile (DfE, 2013). Samuti pöörati tähelepanu meeskonna tööle (Herold, 2020). Kogu ainekava ülevaade mahutati ära kolmele leheküljele, millest esimesel leheküljel kirjeldati eesmärgi ja teisel lehel põhikooli kehalise kasvatuse tundide sisu ja viimasel keskkooli kehalise kasvatuse tundide sisu, mis oli väga sarnane põhikooli sisule (DfE, 2013). Uus ainekava keskendus spordi väärtustele, mis olid seotud võistlemise, saavutustega ja moraalsete väärtustega, mis aitasid kaasa iseloomu ja isiksuse arengule. Uus ainekava ei soodustanud osavõttu vaid võistlemist üksteisega (DfE, 2013). Õpetaja Dan tõi välja, et tüdrukutele ei meeldi võistlemine, et nad eelistavad tegevusi nagu zumba ja see võib tulevikus probleeme tekitada (Herold, 2020). Probleemiks uues ainekavas oli, et hindamisjuhend koosnes vaid kahest lühikesest lausest, milles puudusid konkreetsed ja üksikasjalikud juhised ning tasemed. Õpetaja Angela tõi välja, et hindamistasemete eemaldamine oli kõige suurem šokk ainekava puhul ja see oli paljude jaoks väljakutse ning õpetaja Phil tõi välja selle, et nii tema kui teised õpetajad ei teadnud kuidas ja mille alusel hinnata. Õpetaja Jill tõi hoopis välja selle, et kui koolis hakati hindama ilma tasemeteta, siis ei teadnud õpilased enam kus nad oma arenguga ja oskustega asusid. Mõned koolid võtsid aluseks keskkooli eksamite hindamisjuhendi, näiteks Dan ütles, et tema endiselt kasutas hindamistasemed, kuid ta tegi seda keskkooli eksamite põhjal, et veenduda, et oli näha edasiminekut (Herold, 2020).

Norra õpetajate arvamused ainekava muutustest

Õpetaja Emma tõi välja, et 45 minutilised tunnid ei olnud piisavad, et aega läks ka riietumise ja pesemise peale, et tema arvates läks vaja 90 minutilisi kehalise kasvatuse tunde ja lõbus oleks ka see, kui oleks kehalises kasvatuses spordipäevad, kus terve päev tehakse õpilastega erinevaid tegevusi (Buaas & Sandseter, 2023). Axel tõi välja selle, et kaks aastat tagasi olid tema kehalise kasvatuse

tunnid 2 tundi ja 15 minutit, mis oli piisav aeg, et viia läbi kehalise kasvatuse tund ja ka tema tõi välja selle, et võiks teha ka kehalise kasvatuse tunde, mis kestavad terve päeva nagu Emma arvas. Kehalise õpetaja Axeli jaoks oli takistuseks spordisaali suurus, sest ruumid olid nii väikesed, et ta ei saa klassi kaheks jagada. Õpetaja Jill tõi välja, et neil ei ole piisavalt palle ja ka kergejõustiku varustus läks katki, aga kogu uue varustuse ostmine on nii kallis ja tema sooviks, et oleks rohkem rahalisi võimalusi, et vahendeid osta. Õpetaja Elsa tõi välja seisukoha, et sooviks uut varustust kuna mitmed vahendid olid katki, aga tema ei arvanud, et varustuse puudumine takistaks hea tunni läbiviimist. Kehalise kasvatuse õpetaja Emma arvates peaks koolil olema hoiuruum, kus on õpilastele mõeldud uisud, suusad ja jalgrattad, mida saavad kasutada need õpilased, kes seda endale ise soetada ei saa, aga kuna see hetkel ei ole võimalik, siis ta loodab, et selline on tulevik. Väljakutsena tõid õpetajad välja ka liiga suured rühmad. Õpetaja Axel tõi artiklis välja, et kui rühmas oleks vähem õpilasi, siis ta saaks tähelepanu pöörata ka õpilastele, kes abi vajasid. Sama seisukoha tõi välja ka õpetaja Emma, kes õpetas rühmas kus oli 37 õpilast. Ta tõi välja, et individuaalse tagasiside andmine suurte rühmade puhul oli keeruline. Õpetaja Max tõi välja, et suurte rühmade puhul pidid nad kasutama rohkem meeskonna ja koostöö tegevusi ja õpetaja Rose pakkus välja, et kehalise kasvatuse tunnis võiks olla suurte rühmade puhul kaks õpetajat, mis teeks tunni läbiviimise lihtsamaks (Buaas & Sandseter, 2023).

LISA 3 - INTERVJUU KÜSIMUSED UURITAVALE

Intervjuu küsimused

Üldandmed:

Sugu:

Vanus:

Töötamise staaž:

Millistes kooliastmetes õpetate hetkel?

Millistes kooliastmetes olete varasemalt õpetanud?

Mitu kontakttundi teil nädalas on?

Kui suured on keskmised klassid, kus te õpetate?

Mis on teie arvates optimaalne klassi suurus liikumisõpetuses?

Mille alusel teie koolis kehalise kasvatusgruppid on moodustatud?

Kas olete olnud seotud ka mõne ainekava arendamisega, nt osalenud töörühmas või andnud valmivale versioonile tagasisidet?

Intervjuu põhiküsimused:

1. Kui oluliseks peate skaalal 1 - 10 (1 - ei pea oluliseks, 10 - pean väga oluliseks) kehalise kasvatus ainekavade uuendamist teatud aja tagant?
2. Mis võiks olla teie arvates paras aeg ainekavade uuendamiseks?
 1. Mis on need peamised põhjused miks on ainekavade uuendamine teie arvates vajalik?
 2. Kas olete koostanud kooli ainekava?
3. Hinnake palun skaalal 1 - 10 kui kerge/raske (1 - väga kerge, 10 - väga raske) on teie jaoks olnud kooli ainekava koostamine? Põhjendage oma vastust.
4. Kas olete seoses uue (eelmisel aastal vastu võetud) ainekava vastuvõtmisega, midagi juba kooli tasandil muutnud? Kui jah siis mida - tooge palun näiteid?
5. Kui täpselt järgisite õppetöö korraldamisel ainekavas toodud õpitulemusi eelmises ainekavas ja järgite praeguses ainekavas?
6. Mis on ainekava elluviimise juures teie jaoks kõige suuremad väljakutsed?
7. Millised on teie arvates olulised pädevused, mida õpilased peaksid omandama kehalise kasvatus tundidega?
8. Millist tuge olete saanud riigilt/omavalitsuselt seoses uue ainekava rakendamisega?
9. Millist tuge vajaksite riigi, sh omavalitsuse poolt seoses uue ainekava rakendamisega?
10. Millist tuge olete saanud koolilt/juhtkonnalt seoses uue ainekava rakendamisega?

11. Millist tuge vajaksite koolilt/juhtkonnalt seoses uue ainekava rakendumisega?
12. Kui vajate erialast nõu ja tuge, kelle poole pöördate?
13. Kuidas hindate õpilaste motivatsiooni ja huvi kehalise kasvatuses vastu?
14. Mida teete, et toetada õpilaste motivatsiooni liikumiseks?
15. Kuidas teie kooli füüsiline õpikeskkond ja korraldus toetavad ainekava elluviimist?
16. Millisena näete enda kui kehalise kasvatuses õpetaja rolli noortes kujundada liikumisharjumusi?
17. Kas ja millistel ainekava koolitustel olete osalenud?
18. Kas ainekava koolitused peaksid olema kohustuslikud? Miks?
19. Millised on teie ettepanekud järgnevas ainekava arendustöös?
20. Mis on skaalal 1- 10 (1 - motivatsioon puudub, 10 - väga kõrge motivatsioon) teie motivatsioon töötada uue (2023 vastu võetud) ainekava alusel?
21. Millised on praeguse õppeaine kõige suuremad väljakutsed, millega peaks süsteemselt tegelema?
22. Millised on praeguse õppeaine kõige suuremad väärtused, mida peaks hoidma?
23. Mida soovite veel lisada?

LISA 4 - INTERVJUU KAVA LÄHTUDES UURIMISÜLESANNETEST

Tabel 1. Intervjuu kava lähtudes uurimisülesannetest

UURIMISÜLESANDED	INTERVJUU KÜSIMUSED
	Ainekava tasand Kui oluliseks peate skaalal 1 - 10 kehalise kasvatusa ainekavade uuendamist teatud aja tagant? Mis võiks olla teie arvates paras aeg ainekavade uuendamiseks? Mis on need peamised põhjused miks on ainekavade uuendamine teie arvates vajalik? Kas olete koostanud kooli ainekava? Hinnake palun skaalal 1 - 10 kui kerge/raske on teie jaoks olnud kooli ainekava koostamine ? Põhjendage oma vastust. Kas olete seoses uue (eelmisel aastal vastu võetud) ainekava vastuvõtmisega, midagi juba kooli tasandil muutnud? Kui jah siis mida - tooge palun näiteid? Kui täpselt järgisite õppetöö korraldamisel ainekavas toodud õpitulemusi eelmises ainekavas ja järgite praeguses ainekavas? Mis on ainekava elluviimise juures teie jaoks kõige suuremad väljakutsed? Millised on teie arvates olulised pädevused, mida õpilased peaksid omandama kehalise kasvatusa tundidega?
	Riigi tasand Millist tuge olete saanud riigilt/omavalitsuselt seoses uue ainekava rakendamisega? Millist tuge vajaksite riigi, sh omavalitsuse poolt seoses uue ainekava rakendamisega?
	Kooli ja juhtkonna tasand Millist tuge olete saanud koolilt/juhtkonnalt seoses uue ainekava rakendamisega? Millist tuge vajaksite koolilt/juhtkonnalt seoses uue ainekava rakendamisega? Kui vajate erialast nõu ja tuge, kelle poole pöörduate?
	Klassi tasand Kuidas hindate õpilaste motivatsiooni ja huvi kehalise kasvatusa vastu? Mida teete, et toetada õpilaste motivatsiooni liikumiseks? Kuidas teie kooli füüsiline õpikeskkond ja korraldus toetavad ainekava elluviimist?
	Õpetaja tasand Millisena näete enda kui kehalise kasvatusa õpetaja rolli noortes kujundada liikumisharjumusi? Kas ja millistel ainekava koolitustel olete osalenud? Kas ainekava koolitused peaksid olema kohustuslikud? Miks? Millised on teie ettepanekud järgneva ainekava arendustööks? Mis on skaalal 1- 10 teie motivatsioon töötada uue ainekava alusel?
	Õppeaine väljakutsed ja väärtused Millised on praeguse õppeaine kõige suuremad väljakutsed, millega peaks süsteemselt tegelema? Millised on praeguse õppeaine kõige suuremad väärtused, mida peaks hoidma?
Selgitada arvamused kasvatusa muutmistest kogemused rakendamise	õpetajate kehalise ainekavade ja nende selle
Selgitada arvamused riigi ja ainekavade rakendamiseks.	õpetajate kogemused ja kooli toetusest
Selgitada arvamused õpilaste selle kehalises kasvatuses	õpetajate kogemused ja toetamise kohta
Selgitada ainekava täitmisel	õpetaja enda rolli
Selgitada kehalise väljakutsetest ja väärtustest	õpetaja arvamused kasvatusa

LISA 5 - INTERVJUU KÜSIMUSED JA NÄITE TSITAADID

Tabel 2. Näited õpetajate tsitaatidest vastavalt teema tasandile.

Ainekava tasand
Kui oluliseks peate skaalal 1 - 10 kehalise kasvatuse ainekavade uuendamist teatud aja tagant? ÕP 9: 10.
Mis võiks olla teie arvates paras aeg ainekavade uuendamiseks? ÕP 6: <i>Ma arvan, et üks 10-ne aasta tagant.</i>
Mis on need peamised põhjused miks on ainekavade uuendamine teie arvates vajalik? ÕP 9: <i>Sellepärast, et ühiskonnas toimuvad nii kiiresti muutused ja kui toimuvad ühiskonnas muutused, siis toimuvad inimestes täpselt samamoodi. Sellepärast, et oleks kaasaegne.</i>
Kas olete koostanud kooli ainekava? ÕP 1: <i>Ikka olen.</i>
Hinnake palun skaalal 1 - 10 kui kerge/raske on teie jaoks olnud kooli ainekava koostamine ? Põhjendage oma vastust. ÕP 2: <i>No ütleme 3, et on olnud kerge. Ütleme, et me peame ainult kergelt kohandama praegust uuenenud ainekava, sest meil oli ta suures osas juba enne praeguse ainekava vastuvõtmist juba tegelikult tehtudki sarnaselt.</i> ÕP 9: 6-7. <i>Sellepärast, et ma võtan küll aluseks selle riikliku kehalise kasvatuse ainekava seal. Aga see tohtu maht nagu, et mul see taustsüsteem oleks, et kui mul oleks ette kirjutatud üks dokument ja ma pean sellest tegema enda dokumendi, siis ma arvan, et see oleks lihtsam. Aga praegusel hetkel mul on terve see monitori äär neid aknaid lahti, et seda infot, seda materjali on hästi palju, mis iseenesest on nagu väga hea, aga selle läbitöötamine või selle läbilaskmine võtab nagu aega.</i>
Kas olete seoses uue (eelmisel aastal vastu võetud) ainekava vastuvõtmisega, midagi juba kooli tasandil muutnud? Kui jah siis mida - tooge palun näiteid? ÕP 8: <i>Aga muutnud seda, et kui me sõnastame neid tunde ja ka õpilastele räägime nagu natuke teistmoodi, et me ei õpeta mitte korvpalli vaid õpetame palli põrgatamist ja palli käsitlemist, et sellist asja. Just tundide sisse kandmine ja ka rääkimine, et just see sõnastus on natukene muutunud. Nüüd lihtsalt palju vabamalt saan kasutada neid igasuguseid muid spordialasid, mida vanas õppekavas ei olnud. Varem oli ikka see, et tegelikult ju ei peaks ja võib-olla ei võikski, aga tegid ikka. Nüüd on nagu see, et tee väga erinevaid spordialasid ja mis mul nagu siin võimalik teha on, et ma ei keskendu nagu ühele kindlale.</i> ÕP 4: <i>Mina olen juba selle vaimse tervise ja vaimse ja tervisliku tasakaalu juba sisse toonud. Analüüsimise olen sisse toonud. Hindamissüsteemi muutmist olen sisse toonud. Just nagu olen sisse toonud seda osa, et panna neid noori kooliväliselt ka liikuma. Hetkel ei ole see ideaalne mul. Käsumetodil teen seda praegu. Ma panen hinge sisse, et see on üks osa nii-öelda tema kursuse hindest. Ma ei ole veel nagu enda jaoks täiesti läbi mõelnud, et mismoodi oleks nagu ideaalne seda teha. Et ei käi, hinne maha. Kursuse hinde panekul niikuinii peab panema. Aga jah, ma olen seda eesmärgistamist ja tagasisidestamist hästi palju viimasel ajal kasutanud.</i>
Kui täpselt järgisite õppetöö korraldamisel ainekavas toodud õpitulemusi eelmises ainekavas ja järgite praeguses ainekavas? ÕP 10: <i>Ei üldiselt mitte, et teen jah rohkem enda järgi, nii nagu võimalused lubavad.</i> ÕP 1: <i>Jah, ega ikka järgin, aga ega siis seda meeletult ei järgi. Kui saab, siis teeb rohkem. Vähem kindlasti mitte.</i> ÕP 7: <i>Vanas need kõik olid nii ümmargused. Seal oli ju suudab teha, oskab teha või peab, oli üks asi ja teine oli, et suudab teha või midagi niisugust. See oli niisugune, et tegelikult me</i>

tegime ikka oma asja. Ei saa nagu seda lahti rääkida alati, selle baasilt mida sa teed. Uues me juba järgime. Me lihtsalt järgime ja tõstame ka seda mentaalset osa sealt.

Mis on ainekava elluviimise juures teie jaoks kõige suuremad väljakutsed?

ÕP 8: *Üks väljakutse on vahendite jaoks raha leidmine. Siis teine väljakutse on, et õpilased üldsegi oleks nõus kõike seda tegema. Varasemalt olen ma olnud ka poiste õpetaja ja sealt on ikka tulnud, et miks me peame tantsu tegema või mingit asja. Et natuke selgitada, et miks me seda teeme ja vanematele ka selgitada, et miks me käime talvel metsas jalutamas ja saame võibolla ka märjaks. Nii, et sellist.*

Millised on teie arvates olulised pädevused, mida õpilased peaksid omandama kehalise kasvatuste tundidega?

ÕP 2: *Noh ma proovin algusest peast, siis vaatame. Noh see pädevuste teemas on toodud juurde liikumispädevus, et kuidas keegi neid otsib ja leiab ja arvab, et see. Aga kõigepealt kindlasti meil tuleb sotsiaalne pädevus, suhtluspädevus, enesemääratluspädevus ja õpipädevus.*

Riigi tasand

Millist tuge olete saanud riigilt/omavalitsuselt seoses uue ainekava rakendamisega?

ÕP 5: *Ei ole mingit tuge saanud.*

ÕP 10: *Noh riigilt selles mõttes muidugi materiaalne tugi, et kui on mingitel koolitustel käidud, et ma ei ole neid ise tasunud. Hädavajalikud vahendid on olemas. Linn toetab noh, üks ta ikka toetab. Aga me näiteks kasutame staadioni, mille linn on võtnud rendile omanikult ja näiteks selle eest maksma ei pea.*

Millist tuge vajaksite riigi, sh omavalitsuse poolt seoses uue ainekava rakendamisega?

ÕP 1: *No esiteks vajaks materiaalse baasi tuge, et oleks võimalik kasutada erinevaid baase, erinevaid spordivahendeid. Mitte ise mõelda, mis sa seal kasutad või mis sa seal ei kasuta, mis sarnaneb sellele asjale. See oleks esiteks. Siis muidugi võiks ju olla meil kõigil need kellad ja läptopid, et pärast vaatad kuidas kellelgi läks.*

ÕP 5: *No ma arvan, et ei ole erilist tuge vaja sellepärast, et me saame nende materjalide alusel, mis on ette antud vastavalt oma kooli vajadustele ja võimalustele selle siis kohandada oma koolile.*

Kooli ja juhtkonna tasand

Millist tuge olete saanud koolilt/juhtkonnalt seoses uue ainekava rakendamisega?

ÕP 3: *Meil on suurepärane tugi olemas. Meil on nii suurepärane tugi, et ma ei oska mitte midagi enamat tahta. Et ma tean, et väga vähe on Eestimaal koole, kus tunniplaan tegemine algab kehalise kasvatuse tundide paika panemisest, aga meil on algusest peale nii olnud. Jaa teine asi, mis on see, et juhtkonna toetus on olnud. Jah, me oleme saanud seda, mida me oleme küsinud, kui me oleme nende abi vajanud. Me oleme saanud selle abi ja meid on usaldatud ja meil on lastud teha neid asju, mida meie oleme pidanud õigeks. Teie olete spetsialistid, teie tehke nii nagu on õige. Tugi on igakülgne olemas. Mitte midagi enamat ei ole tahta. Seal koostöö on täiesti olemas.*

ÕP 4: *No selles mõttes väga suur toetus on seal taga. Selles mõttes tuge ei ole, et nad kuidagi aitaksid meil midagi seal paremaks teha või mis, aga igal juhul nad toetavad meid nendes otsustes, mida me tahame teha. Me räägime selle asja oluliselt 100 korda ilusamaks ka muidugi, siis toetavad juba sellepärast ka äkki. No ütleni nagu need pulsikelladki. Noh, et selles mõttes finantsiline. Noh, nagu koht oli vaja leida, kohe ei leitud, aga varsti leiti. See on ikkagi mingi 3000 € ja rohkemgi veel. Selles mõttes, et toetus on olemas, et nad ei pane mitte mingit kätt ette. Nad võimalusel igat asja ikkagi võimaldavad, mida me vajame. See tuleb veel töö käigus. Noh iga asi ei vajagi raha, et äkki seda tahaks, siis mõtled, et mul praegu ei ole midagi sellist vaja.*

Millist tuge vajaksite koolilt/juhtkonnalt seoses uue ainekava rakendamisega?

ÕP 11: *Noh üks asi on see, et praegu on koolidel tõmmatud koolituskulusid tohutult alla ja siis on niimoodi, et tehakse siukeseid koolitusi, mis on nii-öelda nagu masskoolitus, et kõik õpetajad tulevad kuskile aulasse. Et tegelikult koolivaheajal tahaks, kui koolitusi üldse on, siis tahaks sellest koolikeskkonnast välja saada, päris välja. Aga tehakse masskoolitusi, kus seal on mingi häälejuhtimine või mingisugune kiirhugemine või sellised asjad. Ma mäletan vanasti oli, vist praegu ka, et mitte enam nüüd nii massiliselt, aga oli kehalise kasvatus õpetajate rahvusvaheline suvekool, iga 2 aasta tagant käis erinevaid Eesti paikasid pidi. Parimatel aegadel said välisriike sõrmedel üles lugeda, aga praegu ta on nii kalliks läinud, et kool ei võimalda sulle seda raha, et sa saaksid külastada seda ja siis ikka mõited, et tegelikult ega see masskoolitus mulle, kui kehalise õpetajana ei paku väga midagi.*

ÕP 5: *Ei ole rohkem miskit tuge vaja*

Kui vajate erialast nõu ja tuge, kelle poole pöördute?

ÕP 9: *Ma pöördun kehalise kasvatus õpetaja poole, kes on teises koolis ja kui me selle õppenõukogu koos ära teeme, siis me oleme nagu jälle nagu targemad. Kui me tõesti temaga koos kahekesi ei oska, siis me pöördume ainekva töörihma juhi poole.*

Klassi tasand

Kuidas hindate õpilaste motivatsiooni ja huvi kehalise kasvatus vastu?

ÕP 1: *No nii ja naa. Enamik pigem alla keskmise.*

ÕP 6: *Jah et, kelle nimel ma räägin, et kui võtta üks keskastme õpilane, kes on pahur ja endaga pahuksis ja ei taha koolis käia ja kodune seis on paha, siis loomulikult on tal kõik asjad pahad. Üldreeglina on meil õpilastel suhteliselt suur motivatsioon tundides käia, aga neid raskusi esineb. Selliseid lapsi on igal pool, kellel on raskused ja seal taga ei ole mitte ainult see kehaline kasvatus kindlasti.*

Mida teete, et toetada õpilaste motivatsiooni liikumiseks?

ÕP 8: *Üks on kindlasti see, et ma proovin väga individuaalselt läheneda, et ei ole kõigil ühtemoodi see. Andnud mustmiljon võimalust kuidas veel saab nagu ühte teist asja teha. Ujumine on näiteks see kõige problemaatilisem asi, milles motivatsioon langeb nagu seal ütleme 6. klassist alates nagu kolinal. Peamiselt on häda selles, et teistega koos on. Ongi see, et ma ei nõua mingeid aegu ja mingeid tulemusi. Tule ja osale ja tee täpselt nii nagu sina oskad, kuidas sa suudad, et lihtsalt tule ja liigu. Proovid rääkida, et miks sul seda vaja on ja sellist infot, et nad saaksid aru, et nad lihtsalt ei tee seda minu pärast, et milleks tal seda tulevikus tööl või elus seda oskust vaja läheb ja seda. Need liikumised, koordinatsioonid ja asjad, siis võivad sul tulevikus mingis töökohas väga olulised olla. Et ma päris palju räägin liiklusest, et näiteks perifeerne nägemine ja asjad, et praegu arendame seda. Seda on sul liikluses vaja. Proovid neile seda elulisemaks teha, seda liikumist.*

ÕP 7: *Olen nii palju kui võimalik neile eeskujuga ees ja oma suhtumisega kooli peal ja kõike seda. Teen kaasa mida saan veel. Kiidan, ikka kiidan ja muidugi tunnustan muidugi neid ka, kes on arengu teinud, kui ma näen, et ta tõepoolest selle asja juures on täiega, isegi kui välja ei tule. Aga ma näen, et ta nagu püüab seda teha, et ta mõttega püüab ja kui keegi lihtsalt teeb sellepärast, et peab ära tegema, siis see jätab ikka külmaks. Aga tegelikult ma ütlen, et kuule vahel võib isegi selline päev olla, et ma teengi tuimalt ära. Võib-olla homme läheb sul paremini. Usu mind, see tüdruk teeb järgmine kord kaasa palju paremini.*

Kuidas teie kooli füüsiline õpikeskkond ja korraldus toetavad ainekava elluviimist?

ÕP 6: Füüsiline keskkond väga hästi. Just enne mainisin, et siin spordihoones on põhimõtteliselt võimalik nagu pooleks teha kaks suurt saali. Ujula, ujuda saame. Meil on välitingimused. Sees on muidugi ka veel galerii, kus me saame joosta. Vana võimla on ka hetkel olemas. See tähendab, et ikkagi nagu kolm palliplatsi. Siis jõusaal, see on pisikene selline, aga saab teda ikkagi kasutada. Aeroobikasaal ja õuetingimused on muidugi ka hästi head sellepärast, et on oma männik. Oma suusamägi, staadion ja korvpalliväljak on olemas, et mine ja tee. Korraldusega on niimoodi, et vahest on võib-olla väga ebahühtlaselt jaotatud, et kui sisetunnid on näiteks ikkagi neljal õpetajal korraga, siis mingil teisel momendil on näiteks kaks õpetajat või saal täitsa tühi või on ainult üks õpetaja tunnis. Aga me oleme 4. kuni 9. klassini klassid koos, vanuseaste tuleb korraga tundi, et see on nagu niimoodi jaotatud. Et siis algklassiga vahest võid täitsa üksi olla. Gümnaasiumi õpilastega ka üksi või kaks.

ÕP 4: Meil ei ole absoluutselt õues mingisuguseid toredaid kohti olemiseks, et see väline füüsiline küll ei toeta üldse ja pigem see kooli sisu ka pigem toetab sellist lebotamist. Korraldus on hea.

Õpetaja tasand

Millisena näete enda kui kehalise kasvatuse õpetaja rolli noortes kujundada liikumisharjumusi?

ÕP 3: Äkki siis ikkagi ühe selgitajana ja ühe põhjendajana, toetajana. Tegelikult me oleme ikkagi aitajad, me ikkagi abistame teda, et kui tema tahab, kui tema on valmis, siis meie toetame. Võib-olla natuke aitame innustada, just nimelt motiveerida ja kui ma praegu mõtlen siis varasemast rohkem me näitame talle, et tegelikult ta saab. Kui ta tuleb põhikoolist selle teadmisega, et see on midagi võimatut, et mina ju ei jookse ja siis, kui ta teeb ära kestvusjooksu arvestuse ja ütleb, et ma ei teadnud kunagi, et ma suudan joosta, et jooksmine võib olla mõnus. Siis on meie töö tehtud. Et meie oleme talle näidanud, et ta tegelikult tuleb toime. Seda eneseusku võib-olla aitame rohkem leida.

Kas ja millistel ainekava koolitustel olete osalenud?

ÕP 5: No see viimane koolitus oligi see liikumisõpetuse ABC. Varasemalt ma olen ikka osalenud, kui on maakonnas olnud liikumisõpetuse või kehalise kasvatuse koolitusi. Olen väga aktiivselt osalenud.

Kas ainekava koolitused peaksid olema kohustuslikud? Miks?

ÕP 3: Arvan, et ei peaks olema kohustuslikud, sest kui õpetajat sundida kohustuslikus korras minema midagi vastu võtma. See on sama nagu õpilasega, kui ta ise ei taha, siis ta sellest koolitusest mitte midagi kasulikku ei saa ka.

ÕP 2: Jah, nad peaksid olema kohustuslikud, see on hästi õrn teema, et sest direktor, kuidas ta suunab, et sa pead sinna minema, et meie hariduspoliitika probleem heas mõttes, aga tegelikult peab olema jah. Peab olema kohustuslik, sest õpetaja peab täitma riikliku õppekava ja kui ta ei ole sellega ennast kurssi viinud, siis tekib küsimus, mida ta seal tunnis teeb.

Millised on teie ettepanekud järgneva ainekava arendustööks?

ÕP 8: *Ma nüüd küll ei ole seda viimast kontrollimas käinud, et kuhu maani on jõudnud see arendus, aga üks asi mida mina endiselt ootan on, et me peame tegema kehaliste võimete katseid. Jah, kehaliste võimete katseid noortele. Noh nüimoodi, et ta nüüd ilusti on ka siis sisse viidud sinna liikumõpetuse ainekavasse. Mina teen seda juba aastaid. Aga oleks vaja sellist süsteemi, arvutisüsteemi, kuhu ma nad saan mõnusalt kohe sisse kanda. Just see, et minul isiklikult ei ole vaja, et noore jaoks oleks hea kui kuskil teeb teine kool ka, teised kolmeteistaastased veel ja ta saaks nagu võrrelda enda tulemusi teiste kolmeteist aastastega. Puhtalt sellist statistika poolt. Aga minu jaoks, hästi oluline on see, et ma kannan ka arvutisse, aga ma ei saa seda lapsele näidata, sest seal on kogu klass. Ma nii pädev ei ole, võib-olla excelis, et ma suudaks nii teha, et lapsevanem või õpilane näeb seda oma arengut mitte teiste omasid. Ta näeks ainult enda rida, kuidas ta on läbi aastate arenenud. Tegelikult oleks väga hea, kui tema ise saaks seda täita. Et käib kuskil ujumas, võistlusel, et ta saab selle tulemuse sinna panna. Et tal oleks endal ka rekordid ja asjad näha ja kuidas ta on siis kasvanud ja arenenud. Selline keskkond, kuhu sa saadki parooliga sisse minna ja panna enda asjad kirja. Nagu digilugu, et arst näeb ja arst saab ka täita. Et see on üks keskkond, mis võiks areneda. Seda hindamise teemat ei ole suudetud veel minule maha müüa, seda mitteeristavat hindamist. Ma olen proovinud seda enda jaoks analüüsida, aga ma ise ei ole seda katsetanud ega proovinud, sest seal kus mina olen olnud, on alati olnud ikkagi see eristav hindamine. Aga siin kolleegid on proovinud ja nad ei jäänud rahule, mindi tagasi. Aga ma tean, et on neid koole ja õpetajaid, kes nagu väga on selle poolt. Ei ole olnud sellist koolitust kus ma oleks väga põhjalikult aru saanud sellest.*

ÕP 1: *No minu ettepanek on see, et ei pea kõike pea peale pöörama ja kohe meeletult. Jälle tuleb uus seltskond, kes arvab, et nad nüüd parandavad ja nagu viivad ja teevad ja toovad ja kõike. Siis pööratakse kõik täiesti pea peale. Tegelikult ikkagi jalgratast ei leiuta ja võib täiendada, kõike võib täiendada, aga ei peagi meeletult kokku seda muutma. Muidugi mina isiklikult ei ole üldse rahul selle kaasava hariduse ja mingisuguse selle teemaga. Sellepärast, et kui ma oleks tahtnud, siis ma oleksin läinud õppima erivajadustega lastega õpetajaks, aga mina ei tahtnud ja ma ei läinud ja mind nüüd sunnitakse seda koguaeg tegema.*

Mis on skaalal 1- 10 teie motivatsioon töötada uue ainekava alusel?

ÕP 2: *10, kindlasti.*

Õppeaine väljakutsed ja väärtused

Millised on praeguse õppeaine kõige suuremad väljakutsed, millega peaks süsteemselt tegelema?

ÕP 11: *Noh, see väljakutse ongi see, et saaks nad regulaarselt liikuma. Et tegelikult noh, siin on käinud ju läbi, et teeme paaristunnid, aga kui ütleme 4. ja 5. kooliastmes on veel 3 tundi kehalist kasvatust. Et tegelikult kui me nüüd teeme paaristunni, siis esimene mure on see, et mõned õpilased on füüsiliselt nii nõrgad, et kui ta veel selle 45 minutit ära liigutab, siis ta poolteist tundi niikuinii ei jõua. Teine asi on see, et kui näiteks 2 tundi lükatakse kokku, siis see õpilane saab ainult üks tund regulaarselt liikumist nädalas läbi kooli. See ongi see, et üks asi on need oskused, vilumused, aga liikumine on nii universaalne asi, et kui sa natukenegi liigud ja tahad liikuda ja viitsid, et see on kõige suurem väljakutse. Just see, et need emad saaksid aru, et tegelikult nad ei ole igavesed ja nad ei saa olla kogu aeg lapse kõrval.*

ÕP 9: *Ma jällegi ütlen, et mul on paar kolleegi, kellega ma koos seda ainekava teen. Me astume ühte sammu, me mõtleme, me kohandame oma mõtteid juba sarnaselt igat pidi, aga nüüd neid, kes ei ole veel nagu, no ma ütlen, et vaadanud on, aga see tundub nende jaoks niisugune kosmos. Nad ütlevad, et seal on nii raske, seal on nii palju lauseid, et miks peab neid õpiväljundeid nii palju olema. Mida ma olen mõelnud, et ühel hetkel me peaksime võtma selle ainekava nüimoodi ette, et me peaksime kõik oma kolleegid kaasama, kõik selle valdkonna kolleegid ja vaatama sellele otsa. Samuti on kaasav haridus väga raske, ääretult raske.*

Millised on praeguse õppeaine kõige suuremad väärtused, mida peaks hoidma?

ÕP 4: *Ma arvan, et noh laias laastus väärtus on see, et meil need inimesed, kes meil seal nüüd õpivad, lapsed, et nad tahaksid olla terved ja et nad näeksid seda vajadust olla terve, et nad liiguksid. See vaimne tervis täpselt samamoodi, et selle taga on tegelikult liikumine, et nad seda näeksid ja nad suudaksid nagu elus ette mõelda. Aga noh, mina või sina, ma arvan ega sa ka väga võib-olla selles mõttes ei mõtle. No näiteks sinagi, et millal kortsud mulle näkku tulevad. Aga sinna on küll kaua aega, aga üks hetk on see käes. See on nagu ma arvan suurim väärtus, sest tegelikult nende kehaliste võimete mõõtmise taga on tegelikult tervis. Ja mul suu niimoodi vahutab, kui me neid mõõtmisi teeme, et milleks midagi on vaja ja kui sul on see kehv, mis sul siis on ohud. Ja kui sul on hea, et ära nüüd jää püünele istuma siin, et sul on vaja ikka jätkuvalt sellega edasi tegeleda, et see alla ei läheks. Liikumisharjumused ja oma tervisehoid, see on põhi, jah.*

Mida soovite veel lisada?

ÕP 6: *Mõtlen just, et tänapäeval näiteks ka 5. või 6. klassi sinna keskastmesse näiteks lähevad tüdrukud ja poisid koos. Tüdrukud ei julge poiste juures suudki lahti teha. On erinevaid klasse olnud, aga näiteks selline on mul praegu, nii intelligentsed, vaiksed tüdrukud. Nad ei tule ennast nagu kehaliselt näitama. Nad ei mängi neid asju niimoodi kaasa. Nad ei taha nagu poiste hulgas teatud asju teha, et ma arvan, et see kokkupanek ei ole õige, aga siin raha kokkuhoiu mõttes ikkagi need kitsaskohad on. Need rühma suurused. Kuigi öeldakse, et klassid lähevad lahku sealt 24 pealt, 25 pealt, siis on koole, kus on tegelikult väga suured klassid koos. Et nagu kurb on, et ühest küljest nagu tahaks hästi õiges suunas minna, aga tegelikult ikkagi neid vastu töötamisi on ja siis anname jälle intervjuusid ja räägime, miks lapsed on ülekaalulised. Noh, muidugi ega õpetajaid ei saa seal midagi teha, seal ikkagi kodu on ikka eelkõige oluline. Toitumisharjumused, liikumisharjumused, mida ikkagi esimesena saadakse kodust kätte, aga eeskujuks saab alati olla. Ühel momendil hakkavad nad mõtlema ja eeskujusid mujalt ka otsima kui ainult kodust.*

ÕP 7: *Et samamoodi, et mul on ka mingisugused mõtted, mingi programm, mingi asi, mis ma tahan ellu viia. Ma ei saa võtta, et võtan homme sinna ühe klassi juurde. Ma tean, et kehaline on tõesti paindlikum võib-olla, aga liiga kergelt minnakse seda teed. Teiseks kooli satuvad õpetajateks, kehalist kasvatust andma, kui sa ise teed mingit trenni, et tule anna need tunnid ära. Maakoolile on see nii tavaline, et tal puudub vastav haridus ja ta ei suuda pädevustestki aru saada, mida see pädevus tähendab, mis sinna kirja on pandud. Rääkimata sellest, et tahaks seda edasi anda. Üldse kogu selle spordi tegemise juures on see, et treeneriks saab. Noorem treener, mis nad käivad ühel koolitusel ära, juba ta võib noortega tegeleda. Vabandust, mida sa tead füsioloogiast, anatoomiast ja kehalistest iseärasustest.*

novembris. Intervjuu toimub Teile sobival ajal ajavahemikus maist juunini 2024. Uurimustöö jaoks tekstid transkripteeritakse. Töös kasutatakse tulemusi anonüümselt nii, et ei ole võimalik kokku viia vastajat ja vastuseid. Intervjuudes arutatu on konfidentsiaalne. Uuringus osalemine on vabatahtlik ja sellest võib igal ajahetkel loobuda, sh nii uuringu läbiviimise ajal, kui ka hiljem paludes kustutada enda intervjuu andmed hilisemast analüüsist. Loobumise korral andmed kustutatakse. Uuringuga ei kaasne terviseriske uuringus osalejatele.

Nõusolek

Mind,, on informeeritud ülalmainitud uuringust ja ma olen teadlik läbiviidava uurimistöö eesmärgist ja uuringu meetodikast. Kinnitan oma nõusolekut selles osalemiseks ja oma isikuandmete töötlemiseks allkirjaga.

Tean, et uuringu käigus tekkivate küsimuste kohta annab mulle täiendavat informatsiooni Jessica Karoliina Tõnisalu.

e-post: jessicatonisalu@gmail.com

telefoninumber: 53016545

Kui Teil tekib küsimusi seoses uuritava õigustega, siis palume pöörduda Tartu Ülikooli inimuuringute eetika komitee poole e-posti aadressil eetikakomitee@ut.ee või tel 737 6215. Kaebustega isikuandmete töötlemise osas palume pöörduda Andmekaitse Inspektsiooni poole tel 5620 2341.

Uuritava allkiri: //digiallkiri//

Kuupäev, kuu, aasta:

Uuritavale informatsiooni andnud isiku nimi: Jessica Karoliina Tõnisalu

Uuritavale informatsiooni andnud isiku allkiri: //digiallkiri//

Kuupäev, kuu, aasta:

LISA 7 - UURINGUKUTSE

Hea kehalise kasvatusel/ liikumisõpetuse õpetaja!

Kutsume Sind osalema uuringus “Eesti kehalise kasvatusel õpetajate kogemused kehalise kasvatusel ainekava muutustest.” Uuring viiakse läbi Tartu Ülikooli sporditeaduste ja füsioteraapia instituudi magistratöö raames. Soovin viia läbi Teiega intervjuu, et selgitada Teie kogemusi ja arusaamu kehalise kasvatusel ainekava muutuste vajalikkusest, kogemusest ja õppeaine rollist noorte liikumisharjumuste kujundamisel. Intervjuu läbiviimiseks kasutatakse struktureeritud intervjuud, mis tähendab, et etteantud küsimused on etteantud järjekorras. Intervjuu plaanitakse läbi viia veebi teel. Intervjuu kestvuseks on 1 tund ja veebi intervjuud salvestatakse. Intervjuu toimub Teile sobival ajal ajavahemikus maist juunini 2024. Uurimustöö jaoks tekstid transkripteeritakse. Töös kasutatakse tulemusi anonüümselt nii, et ei ole võimalik kokku viia vastajat ja vastuseid. Intervjuudes arutatu on konfidentsiaalne. Uuringus osalemine on vabatahtlik ja sellest võib igal ajahetkel loobuda, sh nii uuringu läbiviimise ajal, kui ka hiljem paludes kustutada enda intervjuu andmed hilisemast analüüsist. Uuringuga ei kaasne terviseriske uuringus osalejatele.

Ootame uuringus osalema kehalise kasvatusel õpetajaid, kes on kehalise kasvatusel õpetajana töötanud vähemalt 20 aastat või rohkem.

Uuringu käigus tekkivate küsimuste kohta annab mulle täiendavat informatsiooni Jessica Karoliina Tõnisalu.

e-post: jessicatonisalu@gmail.com

telefoninumber: 53016545

AUTORI LIHTLITSENTS TÖÖ AVALDAMISEKS

Mina, Jessica Karoliina Tõnisalu,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose “Eesti kehalise kasvatuses õpetajate kogemused kehalise kasvatuses ainekava muutustest”,

mille juhendaja on Maret Pihu,

reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Jessica Karoliina Tõnisalu

22.08.2024